

အစ္စလာမ်ဘာသာနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းရေးသားခြင်း

အစ္စလာမ်အသိုက်အနား

အစ္စလာမ်ဘာသာသည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ခရစ်ယာန်ဘာသာပြီးနောက် ဒုတိယလူအများဆုံး ကိုးကွယ်သည့် ဘာသာတစ်ခုဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာသည် တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားကို ကိုးကွယ်သည့် ကမ္ဘာ့အဓိက ဘာသာတရားကြီး သုံးခုထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ မွတ်စလင်၊ ဂျူးနှင့် ခရစ်ယာန်တို့သည် တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားသခင်ကို ယုံကြည်ကြသည်။

မွတ်စလင်များက ဘုရားသခင်ကို အလ္လာဟု ခေါ်ကြသည်။ အလ္လာ၏ တမန်တော်ဖြစ်သော မိုဟာမက်သည် မြင့်မြတ်သောစာအုပ်ဖြစ်သည့် ကိုရ်ကျမ်းမှ တစ်ဆင့် အစ္စလာမ်ဘာသာကို ကမ္ဘာသို့ ထုတ်ဖော်မိန့်ကြားခဲ့သည်။ "အစ္စလာမ်" ဟူသော စကားသည် အာရပ်စကားမှ ဆင်းသက်လာခြင်းဖြစ်ပြီး ငြိမ်းချမ်းရေး ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ မွတ်စလင်ဟူသော ဝေါဟာရကိုလည်း ဘာသာပြန်ပါက "အဆိုတင်သွင်းရန်" ဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

ကမ္ဘာတစ်ဝန်းတွင် မွတ်စလင်ဦးရေ ၁ ဒသမ ၃ ဘီလီယံခန့် ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်။ ရောထွေးနေပြီး မကြာခဏမှားယွင်းနေတက်သည်က မွတ်စလင်တိုင်းသည် အာရပ်မဟုတ်ကြပေ။ အာရပ်စကားကို မွေးရာပါပြောကြားသူများကိုသာ အာရပ်ဟုခေါ်သည်။ အာရပ်အားလုံးသည်လည်း မွတ်စလင်မဟုတ်ကြပေ။ အာရပ်မွတ်စလင်များသည် ကမ္ဘာ့မွတ်စလင်လူဦးရေ၏ ၁၅ရာခိုင်နှုန်းခန့်သာရှိပြီး အာရပ်လူဦးရေ သန်း ၂၂၀တွင် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်းခန့်သည် မွတ်စလင်မဟုတ်ကြပေ။ ဥပမာအားဖြင့် အင်ဒိုနီးရှားသည် လူဦးရေ ၂၁၅သန်းဖြင့် ကမ္ဘာ့အကြီးမွတ်စလင်နိုင်ငံကြီးဖြစ်သည်။

ကမ္ဘာတစ်လွှားရှိ မွတ်စလင်များက ကိုရ်ကျမ်းကို ဖတ်နိုင်၊ နားလည်နိုင်ရန်အတွက် အာရပ်ဘာသာစကားလေ့လာကြသည်။ ဓလေ့ထုံးစံအရလည်း အာရပ်ဘာသာစကားဖြင့် ဆုတောင်းကြသည်။

အစ္စလာမ် သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်

CE ခြောက်ရာစုက အာရေဗျတွင် ဘာသာတရားယုံကြည်မှုများ အားပျော့သွားချိန်တွင် အစ္စလာမ်ဘာသာ နိုးထထင်ရှားလာသည်။ ဂျူးဘာသာနှင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာတို့ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပြီး ဖြစ်သော်လည်း ယင်းခေတ်၏ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာလွှမ်းမိုးမှုကို လူမျိုးစုများ နတ်ကိုးကွယ်မှုပုံစံဖြင့်သာ တွေ့မြင်နေရသည်။ ယနေ့ခေတ် ဆော်ဒီအာရေဗျနိုင်ငံ၊ မက္ကာတွင် အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ တမန်တော် မိုဟာမက်ကို CE ၅၇၀ တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွတ်စလင်ပြက္ခဒိန်အရ ကိုးလမြောက်ဖြစ်သော ရာမာဒန်အချိန်တွင် နတ်သမီး ဂျီဘရယ်ပေါ်ထွက်လာပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးသတင်းစကား(အစ္စလာမ်)အကြောင်းပြောကြားသည့်နေရာအနီးရှိ လိုက်ဂူထဲတွင် မိုဟာမက်တရားကျင့်နေစဉ် အလ္လာအရှင်မြတ်ဆီမှ နှုတ်ကပါတ်တော်များကို ထုတ်ဖော်ဟောကြားခဲ့သည်ဟု မွတ်စလင်များယုံကြည်ကြသည်။

မိဟာမက်က မကြာမီ သူ၏ နှုတ်ကပတ်တော်များကို မိသားစုနှင့် မိတ်ဆွေများကို စတင်ဝေမျှဟောကြားခဲ့သည်။ အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ သူက ယင်းသတင်းစကားကို ပြည်သူများကို ဖြန့်ဝေပေးပြီး “ဘုရားသခင်သည် တစ်ဆူတည်းရှိသည်” ဟု ပြောကြားခဲ့သည်။ သူ့ကို သက်ဝင်ယုံကြည်အပ်နှံဖို့က အရေးကြီးတယ်။ လူမျိုးစုများအပြန်အလှန်တိုက်ခိုက်ကြသောစစ်ပွဲခေတ်တွင် မိဟာမက်၏ ငြိမ်းချမ်းရေးသတင်းစကားသည် ဆန့်ကျင်မှုများနှင့် တွေ့ကြုံခဲ့ရသည်။

မက္ကာမြောက်ဘက် မိုင် ၂၅၀အကွာအနီးအနားရှိ မက်ဒီနာမြို့သို့ မိဟာမက်က ထွက်ပြေးခဲ့ရသည်။ ယင်းအဖြစ်ပျက်ကိုနောက်ပိုင်းတွင်ဟိုင်းဂျာချီ(ထွက်ပြေးလွတ်မြောက်ခြင်း)ဟု လူသိများလာသည်။ ယင်းသည် အစ္စလာမ်ခေတ်နှင့် ပြက္ခဒိန်၏ ကနဦးအစပြုသည့် အထိန်းအမှတ်လည်း ဖြစ်သည်။

နောက်ဆုံးတော့လည်း ပဋိပက္ခများကြီးများ ဖြစ်ပွားနေသည့်ကာလဖြစ်သော်လည်း မိဟာမက်သည် စစ်ဖြစ်နေသည့်လူမျိုးစုများကို ပြန်လည်စုစည်းပြီး မက္ကာသို့ ပြန်လာခဲ့သည်။ အမွေဆက်ခံသူသားယောက်ျားလေးမရှိဘဲ သူသည် ၆၃၂ခုနှစ်တွင် မက်ဒီနာမြို့တွင် သေဆုံးခဲ့သည်။ သူသေဆုံးချိန်တွင် အာရေဗျအများစုသည် အစ္စလာမ်ဘာသာသို့ ကူးပြောင်းပြီးဖြစ်သည်။

အလယ်ခေတ်နှင့် ဥရောပအမှောင်ခေတ်ကာလများတွင် အစ္စလာမ်ယဉ်ကျေးမှုသည် ရှင်သန်ဖွံ့ဖြိုးနေပြီး ရွှေခေတ်ရောက်ကာ ကမ္ဘာပေါ်တွင် အတိုးတက်ဆုံးယဉ်ကျေးမှုဖြစ်ခဲ့သည်။ မွန်ဂိုကျူးကျော်တိုက်ခိုက်သူများက အက်ဘ်ဘာစစ်ဒ် ကာလီဖတ်မြို့တော် ဘဂ္ဂဒက်ကို ဖျက်ဆီးသည့် ၁၂၅၈ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူ့စာကြည့်တိုက်ပေါင်း ၃၆ ခု တည်ရှိနေပြီဖြစ်သည်။ ၁၈ရာစုနှင့်၁၉ရာစုတွင် အစ္စလာမ်ယဉ်ကျေးမှုအများစုသည် ဥရောပအင်အားကြီး နိုင်ငံများလက်အောက်သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်မှာ ၂၀ရာစုပြန်လည်ပြည့်ဖြိုးမြဲဖြစ်စဉ် အစမတိုင်မီ အထိဖြစ်ခဲ့သည်။

နောက်ခံသမိုင်းနှင့်အုပ်စုများ

အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ မွတ်စလင်အသိုင်းအဝိုင်းတွင် ကွဲပြားခြားနားသော ကွဲထွက်မှုများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ သတင်းထောက်များအနေဖြင့် ယင်းကွဲပြားသည့်ပင်မအခွဲများ၏ ယုံကြည်မှုအမျိုးမျိုးကို ထင်ဟပ်သိမြင်ရမည်ဖြစ်သည်။ မွတ်စလင်အသိုင်းအဝိုင်းများသည် ကြီးမားသောကျောက်ဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည့် အရာများမဟုတ်ပေ။

အစ္စလာမ်ဘာသာအောက်တွင် ကွဲပြားခြားနားသည့် အုပ်စုများ၊ ဂိုဏ်းကွဲများ အမှန်တကယ် တည်ရှိနေသည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာတရားနှင့် ပတ်သက်ပြီးယေဘုယျသတင်းအချက်များရှာဖွေသူများအနေဖြင့် သတိပြုရမည်က ပင်မမွတ်စလင်ယုံကြည်မှု၏ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းများကို အလွန်အကျွံအမှီပြုပြီး အချက်အလက်ရှာဖွေခြင်းကို သတိပြုရမည်ဖြစ်သည်။ ခရစ်ယာန်နှင့် ဂျူးဘာသာတရားများတွင်ကဲ့သို့ပင် ကွဲပြားသည့်ဂိုဏ်းကွဲများက ဂန္ထဝင်၊

အစဉ်အလာရိုးရာ၊ ခေတ်သစ်နှင့်ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးကဲ့သို့သော ကွဲပြားသည့်နည်းလမ်းများဖြင့် အစွလာမ်ဘာသာသင်ကြားချက်များကိုလည်း ခြားနားစွာပြန်ဆိုခဲ့ကြသည်။

“အခြေခံဝါဒီ” ဟူသော စကားကို မွတ်စလင် အုပ်စုများကို ရည်ညွှန်းရာတွင် အသုံးမပြုသင့်ပေ။ ပညာရပ်သဘောအရ ကိုရ်မကျမ်းနှင့် မိုဟာမက်၏သင်ကြားချက်များကို လိုက်နာသောသောကြောင့် မွတ်စလင်အားလုံးသည် “အခြေခံဝါဒီများ” ဖြစ်သော်လည်း ထိုဝေါဟာရ၏ ထပ်တိုးအဓိပ္ပာယ်သည် စာသားကိုကျော်သွားပြီး ရှုတ်ချချီးနှိမ်သော အဓိပ္ပာယ်မျိုးသက်ရောက်သွားတက်သည်။ ထို့အပြင် အုပ်စုအားလုံးက “မွတ်စလင်” ဟု စကားရပ်မသတ်မှတ်ထားသောကြောင့် မွတ်စလင်ဟုဆိုပါက ပင်မအစွလာမ်ဘာသာဟုလည်းတွေးထင်သွားနိုင်သည်။

**အစွလာမ်ဘာသာတွင်ပါဝင်သော ထင်ရှားသည့် ဂိုဏ်းခွဲအချို့
ဆွန်နီ**

ဆွန်နီများသည် ကမ္ဘာ့မွတ်စလင်ဦးရေ၏ ၈၅ရာခိုင်နှုန်းခန့်ရှိသည်။ ဆွန်နီဖြစ်ခြင်း သို့မဟုတ် မိုဟာမက်၏ ဘဝသာဓကများသည် ဆွန်နီသင်ကြားမှု၏အဓိကအချက်ဖြစ်သည်။ ဆွန်နီအစွလာမ်က ယုံကြည်မှုခြောက်မျိုးကိုပေါင်းစပ်ထည့်သွင်းထားသည်။ ဘာသာရေးဆရာ၏ ဒေါက်တိုင်များဟုလည်း လူသိများသည်။ ယင်းတို့မှာ

- စစ်မှန်သည့် ဘုရားသခင်တစ်မျိုးထံသာရှိခြင်း(အလ္လာ)
- အလ္လာ၏ နတ်သမီးများ တည်ရှိခြင်း
- အလ္လာ၏ စာအုပ်များအခွင့်အာဏာ
- အလ္လာ၏ တမန်တော်များနောက်လိုက်ဖြစ်ခြင်း
- တရားစီရင်ဆုံးဖြတ်မည့်နေ့ကို ယုံကြည်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ထားခြင်း
- အလ္လာ၏ စိတ်ဆန္ဒအင်အားက အခေါင်အထွဋ်ဖြစ်ခြင်း

ယင်းရေသောက်မြစ်ကြီး ခြောက်သွယ်အပြင် ဆွန်နီမွတ်စလင်များသည် အီဂျစ်ဘာသာရေးပညာရှင် တက်ချ်အေဝီ ယက်ချ်၏ ယုံကြည်မှုအယူအဆများဖြစ်သောအဓိကအချက်ကြီး ၁၀၅ချက်ကိုလည်း လိုက်နာကြရသည်။ အစွလာမ်တွင်ပုံသေသတ်မှတ်ထားသော ရာထူးဂုဏ်သိမ်အဆင့်ဆင့် ကင်းမဲ့လှသည်။ ဥပမာအားဖြင့်သောကြာနေ့ဘုရားဝတ်ပြုရန်အတွက် စုဝေးလာသည့် လူထုမှာဦးဆောင်မည့်ဘာသာ ရေးခေါင်းဆောင်ကို ရွေးချယ်သလိုမျိုး။

ရိုးယား

ရိုးယားများသည် ကျန်ရှိသည့် ကမ္ဘာ့မွတ်စလင်ဦးရေ၏ ၁၅ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး အဓိအား ဖြင့် အီရန်၊ အဇာဘိုင်ဂျန်၊ ဘာဂီနီးနှင့် အီရတ်လူဦးရေ အများစုကို ကိုယ်စားပြု သည်။ မိုဟာမက်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် နောက်လိုက်များအကြား ဘယ်သူက အစွလာမ်ဘာသာကို ဦးဆောင်သည်ဟူသော ကိစ္စနှင့် ပတ်သက်ပြီး သဘောထားကွဲရာမှ ရိုးယားဝါဒ ထွန်းကားလာခြင်းဖြစ်သည်။ မိုဟာမက်၏ ညီဝမ်းကွဲနှင့်

သားမက်ဖြစ် သူ အလီအိုင်ဘီအန်အဘိဘာလစ်ဘ်ကို ရှီးယားများဂိုဏ်းခွဲက သဘောကျ သည်။ သူ၏ နောက်လိုက်များကို ရှီးယားများဟု ခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အစ္စမာလီစ်

ယင်းသည် အဂ္ဂိခန့်ဦးဆောင်သည့် ရှီးယားဂိုဏ်းခွဲဖြစ်ပြီး မျိုးရိုးစဉ်ဆက် ဆက်ခံခွင့်အရ ယင်းဘွဲ့ကို ဂုဏ်ခွဲခေါင်းဆောင်ကို ပေးအပ်နှင်း လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့သည် အင်ဒို-အီရန် အသိုင်းဝိုင်းမှ အများစုဖြစ် သည်။ ထို့အပြင် အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန်၊ ဆီးရီးယား၊ ပါလက်စတိုင်း၊ ဆော်ဒီအာရေဗျ၊ ယီမင်၊ တရုတ်၊ ဂျပန်၊ ဂျော်ဒန်၊ ဥရဘတ်ကစ္စတန်၊ တာဂျစ်ကစ္စတန်၊ အာဖဂန်နစ္စတန်နှင့် အရှေ့အာဖရိကနှင့် တောင်အာဖရိကတို့တွင် လည်း တွေ့ရသည်။ မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်းက ၎င်းတို့သည် မြောက်အမေရိကန်၊ ဩစတြေးလျ၊ နယူးဇီလန်နှင့် ဥရောပသို့လည်း ရွှေ့ပြောင်းအခြေချနေထိုင်လာကြသည်။

ဆူဖီစ်

အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ လျှို့ဝှက်ဆန်းကျယ်ဂိုဏ်းဖြစ်သည်။ အရေအတွက်နည်းပါးသော်လည်း ဆူဖီစ် ကို ဆွန်နီနှင့် ရှီးယားတို့အကြားတွင်လည်း တွေ့ရသည်။ ၁၃ရာစုနှစ် ပါရှန်းစာရေး ဆရာ ရှူမီကဲ့သို့သော စာရေးဆရာများ၏ ကဗျာများကြောင့် ယင်းဆူဖီစ်အကြောင်းကို ပိုမိုလူသိများလာပြီး ဆူဖီစ်ဝါဒတွင် ဘာသာရေး အရ ခြင်းနှင့် ဂီတတို့ပါဝင်သည်။ နာမည်ပေး ကင်ပွန်းတပ်သက်သက်ဆိုသည်ထက် ဆူဖီစ်သည် ဘာသာရေးအရကျင့်သုံးသည့် ပုံစံက ပိုသည်။ မွတ်စလင်တစ်ချို့က မလိုလားအပ်သော အချက်များပါဝင် နေသည်ဟုဆိုကာ ဆူဖီစ်ဝါဒကို ဝေဖန်ကြသည်။

ဝါဟာဘီဝါဒ

ဆော်ဒီအာရေဗျနှင့် ကာတာတွင် လွှမ်းမိုးသော ကိုရမ်ကို တိုက်ရိုက်ဘာသာပြန်ပြီး တင်းကျပ်ကာ စည်းကမ်းကြီးသည့် အစ္စလာမ်ပုံစံတစ်မျိုးဖြစ်သည်။ ဝါဟာဘီတစ်ဦးဖြစ်သည့် အကြမ်းဖက်သမား အိုစမာဘင်လာဒင် စီစဉ်ခဲ့သည့် စက်တင်ဘာ ၁၁ရက်တိုက်ခိုက်မှုမပြုလုပ်ခင်အထိ အနောက်တိုင်းမှ လူများက ဝါဟာဘီဝါဒကို မသိကြသေးပေ။ ရေနံဖြင့် ချမ်းသာသော ဆော်ဒီမင်းမျိုးများ၏ထောက်ပံ့မှုဖြင့် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်များမှ စတင်ကာ ဝါဟာဘီဝါဒသည် လျှင်မြန်စွာ ပြန့်နှံ့လာနေသည်။ စည်းမျဉ်းများကို အတင်းအကျပ်အားပေးလိုက်နာစေခြင်းနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ အခြားအစဉ်အလာရိုးရာများကို လိုက်နာသူများကို ဝေဖန်ခြင်းကြောင့် ဆွန်နီအစ္စလာမ်ဘာသာ၏ အစွန်းရောက်ပုံစံအဖြစ် တွေးထင်ကြသည်။ ဆာလာဖီလှုပ်ရှားမှုကို ဝါဟာဘီလှုပ်ရှားမှုနှင့် နီးစပ်သော လှုပ်ရှားမှုအဖြစ် သို့မဟုတ် ဝါဟာဘီလှုပ်ရှားမှုနှင့် အလားတူ ဖြစ်ကြောင်း မကြာခဏ ဖော်ပြကြသည်။

သို့သော် ဆာလာဖီများက ၎င်းတို့ကို "ဝါဟာဘီ" များဟု ခေါ်ဝေါ်ခြင်းကို နိမ့်ချသောအနေဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ခြင်းဖြစ်သည်ဟု တွေးထင်ကြကြောင်း ပြင်သစ်စာရေးဆရာ အိုလီဟရီးက သူ၏ အစ္စလာမ်နိုင်ငံရေး ကျဆုံးခြင်း ဟူသော စာအုပ်ထဲတွင် ဖော်ပြထားသည်။

ကားဒ်

ကားဒ်လူမျိုးများသည် အာရပ်မဟုတ်ဘဲ အင်ဒို-ယူရိုပီယမ်လူမျိုးများမှ ဆင်းသက်လာပြီး အဓိကအားဖြင့် ကာဒွတ်တန်တွင် နေထိုင်ကြသည်။ အော်တိုမန် အင်ပါယာ၏ အမွေခံစနစ်ကြောင့် အီရတ်မြောက်ဘက်ပိုင်းဒေသများ၊ အီရန်အနောက်ပိုင်း၊ တူရကီအရှေ့ပိုင်းဒေသများနှင့် ဆီးရီးယားအနောက်မြောက်ပိုင်းကို ကာဒွတ်တန်ဒေသများဟု ခေါ်သည်။

ကားဒ်လူမျိုးတစ်ချို့သည် လက်ဘနွန်နှင့် ရှုရတွင်လည်း နေထိုင်ကြသည်။ ကားဒ်များသည် ပါလက်စတိုင်းများကဲ့သို့ပင် လူမျိုးအနေဖြင့်သာတည်ရှိပြီး ကားဒ်လူမျိုးပိုင် နိုင်ငံတော်ဟူ၍ မရှိပေ။ မကြာသေးမီနှစ်များက ယင်းတို့ကြောင့် တူရကီနှင့် ဆီးရီးယားကြားတွင် ဒေသတွင်း ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

အစ္စလာမ်အတွေးအခေါ်ကျောင်းများ အစ္စလာမ်အတွေးအခေါ်များသင်ကြားပေးသော အခြေခံကျောင်း ငါးကျောင်းရှိသည်။

ကျောင်းများကို ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင်ပြုလုပ်ပေးသည် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်အမည်များကို အစွဲပြု၍ ခေါ်ဆိုကြသည်။ နောက်လိုက်နောက်ပါ ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် တွက်ချက်ပါက ဟာနာဖီကျောင်းသည် ၃၁ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် အကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်နောက်လိုက်နောက်ပါ ၂၅ရာခိုင်နှုန်းဖြင့် မာလီခီကျောင်းသည် ဒုတိယအကြီးဆုံးဖြစ်သည်။ ဂျာဖာရီက ၂၃ရာခိုင်နှုန်း၊ ရှာဖီက ၁၆ရာခိုင်နှုန်းနှင့် ဟန်ဘာလီက လေးရာခိုင်နှုန်းရှိသည်။ ကျန်ရှိသည့် တစ်ရာခိုင်နှုန်းက ဇာဒီနှင့် အစ္စမာလီကဲ့သို့သော လူနည်းစုကျောင်းများဖြစ်သည်။ ရှုရီလာဘာသာရေးဥပဒေနှင့် ပတ်သက်ပြီး တမန်တော် မိုဟာမက်ပြောကြားချက်များကို စုစည်းဖော်ပြသည့် ဟာဒစ်ဘာသာရေးဥပဒေသည် ယင်းကျောင်းများမှ ပေါ်ထွက်လာခဲ့သည်။

ဆွန်နီ

ဟန်ဘာလီ၊ ဆော်ဒီအာရေဗျတွင် ထင်ရှားသော ရှေးရိုးစွဲဘာသာဖြစ်ပြီး တာလီဘန်များအသုံးပြုပြီး ကွန်ရမ်နှင့် ဆွန်နီဖြစ်ခြင်းကို အဓိကအားထားသည်။

- မာလီခီ -- မြောက်အာဖရိကတွင် ကျင့်သုံးပြီး ပုဂ္ဂိုလ်ရေး လွတ်လပ်ခွင့်ကို အလေးထားသည်။
- ရှာဖီ -- အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှား၊ ဘရူနိုင်းနှင့် ယီမင်တို့တွင် ကိုးကွယ်သည်။
- ဟာနာဖီ -- အာရှအလယ်ပိုင်း၊ အီဂျစ်၊ ပါကစ္စတန်၊ အိန္ဒိယ၊ တရုတ်၊ တူရကီ၊ ဘော်လ်ကန်နှင့် ကော်ကေးရှပ်ဒေသတွင် ကျင့်သုံးပြီး လစ်ဘရယ်အဆန်ဆုံးဖြစ်သည်။

ရှီးယား

- ဂျာဖာရီ -- အီရန်တွင် ကျင့်သုံးပြီး တမန်တော် မိုဟာမက်ပြောကြားချက်များကို စုစည်း ဖော်ပြသည့် ဟာဒစ်ဘာသာရေးဥပဒေကို အလေးနက်ထားသည်။
- ဇာဒီ -- ယီမင်တွင် ကျင့်သုံးပြီး၊ ယခင်က အီရန်မြောက်ပိုင်းတွင် ကျင့်သုံးခဲ့ပြီး မတူကွဲပြားသူများ ယှဉ်တွဲနေထိုင်ရေးနှင့် အတွေးအခေါ်ပညာအရေးအသွေးကို အလေးထားသည်။
- အစ္စမာလီ -- အင်ဒို-အီရန်နီယမ်တွင် အများဆုံးတွေ့ရပြီး အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန်၊ ဆီးရီးယား၊ ပါလက်စတိုင်း၊

ဆော်ဒီအာရေဗျ၊ ယီမင်၊ တရုတ်၊ ဂျော်ဒန်၊ ဥဒဘတ်ကစ္စတန်၊ တာဂျစ်ကစ္စတန်၊ အာဖဂန်နစ္စတန်၊ အရှေ့အာဖရိကနှင့် တောင်အာဖရိကတွင်လည်းတွေ့ရသည်။ အီဘာဒီစ် -- ဆွန်နီနှင့် ရှီးယားမဟုတ်သည့် အစောပိုင်းအတွေးအခေါ်ကျောင်းဖြစ်ပြီး အိုမန်နှင့် အာဖရိကဒေသ အနံ့အပြားတွင် လွှမ်းမိုးခဲ့သည်။

ဆွန်နီမွတ်ဆလင်နှင့် ရှီးယားမွတ်ဆလင်တို့ အကြား ပဋိပက္ခများ

အစ္စလာမ်ရောက်ဝါဒသည် ဆွန်နီမွတ်ဆလင်နှင့် ရှီးယားမွတ်ဆလင်တို့ အကြား ပဋိပက္ခအသွင် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ အီရန်နိုင်ငံမှာ လက်နက်ကိရိယာတွေ အဆင့်မြင့်လာတာနဲ့အတူ ပါကစ္စတန်၊ အီရတ်၊ ယီမင်၊ ပါလက်စတိုင်း၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ အီဂျစ်၊ ဆီးရီးယားနှင့် ဘာရိန်းနိုင်ငံတွေရဲ့ သံတမန်ရေးရာကိစ္စတွေက အစ္စလာမ်အုပ်စု တွေအကြားမှာ အကြမ်းဖက်မှုတွေကို ပိုမိုဆိုးရွားလာစေခဲ့သည်။

ဆွန်နီမွတ်ဆလင်များသည် အကြီးဆုံးအစ္စလာမ်ဂိုဏ်းလက်တက်များကို ပြင်ဆင်ကြသည်။ အဆိုပါ လက်တက်တွေဟာ အီဂျစ်၊ ဆော်ဒီအာရေဗျ၊ ဆီးရီးယား၊ တူရကီ၊ အာရပ်နိုင်ငံတော်နှင့် ယီမင်နိုင်ငံများတွင် ကြီးစိုးကြသည်။ ဆူဖီသက်ဝင်ယုံကြည်မှုတွေရဲ့ အခြေခံတွေအပါအဝင် ဆွန်နီအစ္စလာမ်တွေအတိုင်း ရိုဟင်ဂျာများက ကျင့်ကြံကြသည်။

ရှီးယားမွတ်ဆလင်များက ဒုတိယအကြီးဆုံးအစ္စလာမ်ဂိုဏ်းလက်တက်ကို ပြင်ဆင်နေကြသည်။ ၎င်း၏ဂိုဏ်းလက်တက်များကတော့ အရှေ့အလယ်ပိုင်းက ဘာရိန်း၊ အီရန်၊ အီရတ်နှင့် လက်ဘနွန်နိုင်ငံများမှာ ကြီးစိုးကြသည်။

အစ္စလာမ်ဘာသာတရားကို အရှေ့အလယ်ပိုင်းမှာ ကျယ်ပြန့်စွာ ကျင့်သုံးကြသည်။ ကမ္ဘာ့မွတ်ဆလင်လူဦးရေ၏ ၂၀ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အရှေ့အလယ်ပိုင်းတွင် နေထိုင်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ယုံကြည်မှုပုံစံ နှင့် ယဉ်ကျေးမှု နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်မှု

နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနှင့်တစ်နိုင်ငံကြား ကူးလူးဆက်ဆံကြရာတွင် မွတ်ဆလင်မဟုတ်သူများအနေနှင့် မျက်ကန်းမျိုးချစ်ယုံကြည်မှုနှင့် အစစ်အမှန်အစ္စလာမ်ယုံကြည်မှုတို့အကြား ကွာခြားချက်ကို ထင်ထင်ရှားရှားသိရန် အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အီရန်နိုင်ငံမှာဆိုပါက လွတ်လပ်မှုဆိုသည်မှာ အာဏာပိုင်များနှင့် အတိုက်အခံလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ယင်းအချက်က အမျိုးသမီးအပေါ် မညီမျှသည့် သက်ရောက်မှု ဖြစ်သွားစေသည်။ ဥပမာ လင်နှင့်မယားကွာရှင်းမှုမျိုးနှင့် အတင်းအကျပ် ခေါင်းနှင့်မျက်နှာကာဝတ်ဆင်စေခြင်းတို့တွင် ဖြစ်သည်။ (ယင်းအချက်သည် အမျိုးသမီးများတွင်သာ ရှိတတ်ပြီး အမျိုးသားများအပေါ်တွင်မူ တူညီမှု မရှိပေ။)

အစ္စလာမ္မစ် ဥပဒေအောက်တွင် အမျိုးသမီးများသည် ကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်းဥစ္စာကို ပိုင်ဆိုင်ခွင့်၊ ပညာသင်ကြားခွင့်နှင့် လူမှုရေးနှင့် နိုင်ငံရေးဘဝများထဲတွင် ပါဝင်ခွင့်ရှိသည်။ တခြားအရေးတကြီး ပြဌာန်းချက်များမှာ -

အမျိုးသမီးများကားမောင်းခွင့်ကို အစွလာမ်ဘာသာရေးက ပိတ်ပင်ထားခြင်းမရှိပါ။ သတိုးသမီးအတွက် ငွေကြေးပေးခြင်းကို ကိုရမ်ကျမ်းအနေနှင့် ပိတ်ပင်ထားပြီး အာဖရိကမြောက်ပိုင်းဒေသများနှင့် ဥရောပ၊ မြောက်အမေရိကဒေသများမှာ ပြုလုပ်နေသည့် အမျိုးသမီး လိင်အာရုံခံအင်္ဂါ ဖြတ်တောက်ခြင်းကိုလည်း အားပေးထောက်ခံခြင်း မပြုပါ။

တူရကီနိုင်ငံတွင် မကြာသေးမီက ပြုလုပ်ခဲ့သည့် အပြန်အလှန်ငြင်းခုန်ကြခြင်း အစီအစဉ်တွင် သန္ဓေသားဖျက်ချခြင်းဆိုသည့် အကြောင်းအရာမှာ အငြင်းဖွားဖွယ် ကိစ္စတစ်ခုအဖြစ် လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ လွှတ်တော်အမတ်များ၊ ကျန်မာရေးဝန်ကြီးနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်အပါအဝင် နိုင်ငံတော်အာဏာပိုင်များက သန္ဓေသားဖျက်ချခြင်းအပေါ် ဆန့်ကျင်ပြောဆိုခဲ့ကြပြီး နိုင်ငံတော်က တားမြစ်ရန်ပင် အဆိုပြုခဲ့ကြသည်။ ယခုအခါမှာတော့ အဆိုပါကိစ္စကို စွန့်လွှတ်လိုက်ကြပါပြီ။ အမျိုးရေးရာ လှုပ်ရှားသူများနှင့် အချို့အမျိုးသမီးများက သန္ဓေသားဖျက်ချခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းက ၎င်းတို့၏ကျန်းမာရေးအပေါ် အန္တရာယ်ဖြစ်စေနိုင်သည်ဟု အမြင်ရှိကြသည်။ သို့သော် အချို့က အစွလာမ်တရားတော်များက ဤကိစ္စကို တားမြစ်ထားသည်ဟု စောဒကတက်ကြပြန်သည်။ ကွာခြားတဲ့ အတွေးအခေါ်ဆိုင်ရာ ကျောင်းတွေကတော့ လက်ခံနိုင်လောက်တဲ့ သန္ဓေသားဖျက်ချခြင်းဆိုင်ရာအကြောင်းတွေကို တားမြစ်ထားမှုတွေရှိပြီး ကိုရမ်ကျမ်းကလည်း သန္ဓေသားဖျက်ချခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ဖော်ပြထားပါ။

“ဘဝ၏ စင်ကြယ်ရာ - သန္ဓေသားဖျက်ချခြင်းအပေါ် အစွလာမ်၏ သင်ကြားမှု” က ရှင်းလင်းထားသည်မှာ သန္ဓေသားဖျက်ချခြင်းကို ဘာသာရေးအရ ယေဘုယျအားဖြင့်တားမြစ်ထားသော်လည်း သန္ဓေသားရှိနေခြင်းသည် မိခင်ကို အသက်အန္တရာယ်ဖြစ်စေသည်ဆိုပါက ဖျက်ချခွင့်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

ကျင့်ကြံအားထုတ်မှု

စာနယ်ဇင်းသမားများ ဂရုပြုသင့်သည်မှာ မွတ်ဆလင်များသည် အစားအစား စားသုံးခြင်း၊ ငွေကြေးသုံးစွဲခြင်းနှင့် အခြားအကြောင်းအရာများသည် တစ်ခါတစ်ရံတွင် အခြားသော အမေရိကန်များ၊ ဥရောပသားများနှင့် ကွဲပြားခြားနားနေတတ်သည်။ မွတ်ဆလင်များ ကျင့်ကြံကြသည်မှာ -

- သောကြာနေ့ ဘုရားရှိခိုးခြင်း - မွတ်ဆလင်များသည် သောကြာနေ့ မွန်းလွဲရှိခိုးချိန်တွင် ဗလီများတွင် စုဝေးရှိခိုးကြသည်။ ခရစ်ယန်များ တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဝတ်ပြုသလို၊ ဂျူးများစနေနေ့တွင် ဝတ်ပြုသလိုပြုလုပ်ခြင်းများနှင့် မတူညီပါ။ ထို့ပြင် တနေ့လုံး ဥပုသ်စောင့်နေရန်လည်း မဟုတ်ပါ။
- အစားအစာ စားသုံးခြင်း - အစွလာမ်ဘာသာရေးအရ သတ်မှတ်ထားပြီး ပြင်ဆင်ထားသည့် ခြံမွေးသတ္တဝါများနှင့် အသားများကို စားသုံးနိုင်ပြီး ဝက်သားနှင့် အရက်ယမကာများ စားသုံးခြင်းကို တားမြစ်ထားသည်။ တိရိစ္ဆာန်ဝက်ဆီ၊ အသားပွဆီနှင့် အရက်ပါဝင်သည့် မည်သည့်အစားအစာကိုမဆို စားသုံးခွင့် မရှိပါ။ Howcast.com သည် မွတ်ဆလင်များ အစားစားရာတွင် လိုက်နာမရမည့် စည်းမျဉ်းကောင်းများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

■ အားလပ်ရက်များ - မွတ်ဆလင်များသည် လပြည့်၊ လကွယ်ရက်များပါဝင်သည့် ပြက္ခဒိန်အလိုက် လုပ်ဆောင်ကြသည်။ ဤပြက္ခဒိန်မှာ လက်ရှိအသုံးပြုနေကြသည့် ပြက္ခဒိန်ထက် ၁၁ ရက် နောက်ကျသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ မွတ်ဆလင်များ၏ အားလပ်ရက်များသည် တစ်နှစ်နဲ့တစ်နှစ်မတူဘဲ ပြောင်းလဲနေပြီး အားလပ်ရက်များသည် နေဝင်ပြီး လ ထွက်လာသည်နှင့် စတင်သည်။

■ ငွေသုံးစွဲမှု - အစ္စလာမ္မစ်ဥပဒေက ငွေကြေးစုဆောင်းခြင်းနှင့် ငွေတိုးချေးစားခြင်းကို တားမြစ်ထားသည်။ ထို့ကြောင့် မွတ်ဆလင်များသည် အခြားနည်းများကို လှည့်ပြောင်း၍ အသုံးပြုကြသည်။ ဥပမာ ကားဝယ်ခြင်း၊ အိမ်ဝယ်ခြင်းနှင့် အာမခံထားခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

■ တမန်တော် - မိုဟာမက်ပုံ ကာတွန်းရုပ်ပြောင်ကြောင့် ဥရောပမှာ ဖြစ်ခဲ့သည့် အဓိကရုဏ်းများကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် မွတ်ဆလင်များသည် ၎င်းတို့တမန်တော်၏ ရုပ်ပုံများတစ်ဆင့်ခံကူးယူခြင်းကို ပြင်းပြင်းထန်ထန်တားမြစ်ထားသည်မှာ ထင်ရှားသည်။ အဆိုပါအချက်ကို မွတ်ဆလင်များက ရုပ်ပုံကိုးကွယ်မှုအဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။

အစ္စလာမ်များ၏ဝတ်စားဆင်ယင်မှု

ကျိုးနွံခြင်းသည် အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များအတွက် မဖြစ်မနေလုပ်ရမည့် သူတော်ကောင်းတရား ဖြစ်သည်။ အမျိုးသမီး၊ အမျိုးသား နှစ်မျိုးလုံးအတွက် အဝတ်အစားများနှင့် သပ်ရပ်သန့်ပြန့်ခြင်းကို အထူးဂရုပြု မျှော်လင့်ထားပါသည်။ သို့သော် မွတ်ဆလင်မဟုတ်သူများက အဆိုပါထင်ရှားသည့်အချက်များကို ကျား/မ တန်းတူညီမျှမှု မရှိဟု သတ်မှတ်သတ်မှတ်ပြောဆိုကြပါသည်။

မွတ်ဆလင်အမျိုးသားများရော၊ အမျိုးသမီးများပါ ဆံပင်နှင့်မျက်နှာကာ (ဟောဂျပ်) ဝတ်ဆင်ခြင်းကို လိုက်နာကြပြီး ကိုရမ်၏အလိုအရ ယင်းကဲ့သို့ ဝတ်ဆင်ခြင်းသည် ကျိုးနွံခြင်းဖြစ်ကာ လိင်ဆန္ဒအရကြည့်ခံရခြင်းမှလည်း ရှောင်ကြဉ်နိုင်သည်ဟု မျှော်လင့်သည်။

ထို့ပြင် ဟောဂျပ်ဝတ်ဆင်ခြင်းသည် မွတ်ဆလင်အမျိုးသမီးများ ခန္ဓာကိုယ်နှင့်ခေါင်းကို ခြုံအုပ်ရန် ဝတ်ဆင်ထားသည့် အဝတ်အထည်ဖြစ်သည်ကိုလည်း ရည်ညွှန်းသည်။ ထပ်လောင်း၍လည်း ဟောဂျပ်ဝတ်ဆင်ခြင်းသည် လူထုရှေ့တွင် ဦးခေါင်းနှင့်လက်များမှလွဲ၍ အားလုံးဖုံးအုပ်ထားရန် ဖြစ်သည်။ လျော့ရဲရဲအဝတ်အစားများ၊ ထင်သာမြင်သာမရှိသည့် ဝတ်စားဆင်ယင်မှုမျိုးကို အမျိုးသားရော၊ အမျိုးရောအတွက် အထူးအလေးထား ဂရုစိုက်သည်။

အမျိုးသမီးများအတွက် လမ်းညွှန်ချက်များကို ပြန်လည်သတ်မှတ်ကြပုံများအပေါ်မူတည်၍ အချို့မွတ်ဆလင်အမျိုးသမီးများက ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံးနှင့် ဦးခေါင်းတစ်ခုလုံးကို ဖုံးအုပ်နိုင်သည့် အဝတ်များကို ဝတ်ဆင်ကြသည်။ အချို့ မွတ်ဆလင်အမျိုးသမီးက ၎င်းတို့၏ ခေါင်းနှင့်မျက်နှာကို ဖုံးအုပ်ခြင်းမပြုကြပဲ ရိုးရှင်းအောင်သာ ဝတ်ဆင်တတ်ကြပါသည်။

အဝတ်အစားနှင့်ပတ်သက်သည့်ငြင်းခုံမှုများ

အနောက်နိုင်ငံများတွင် ခေါင်းနှင့်မျက်နှာကာများ ဝတ်ဆင်ခြင်းကို ဖယ်ရှားပစ်ရန်တွန်းအားပေးနေခြင်းများသည် အစွလာမ်ဘာသာတရားအတွက် ပြဿနာတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ အနောက်ဥရောပနိုင်ငံများတွင်မူ မျက်နှာနှင့်ခေါင်းအကာများအားလုံးကို ဖယ်ပစ်ရန်ကြိုးစားမှုမျိုးပင်ဖြစ်သည်ကို ညွှန်းဆိုနေပေသည်။

အချို့မွတ်ဆလင်အမျိုးသမီးများက ဖုံးအုပ်ခြင်းကို မလုပ်ကြပေ။ အထူးသဖြင့် လူမှုရေးရာပြောင်းလဲမှုများနှင့် တော်လှန်လိုသည့် အဆက်အစပ်များတွင် ဖြစ်သည်။ “လွတ်လပ်သည့် ဟယ်ရာ” ဟူသည့် ဗီဒီယိုမှာ ဖုံးအုပ်ခြင်းကို မလုပ်လိုသည့် လက်ဘနွန်အမျိုးသမီးငယ်တစ်ဦး၏ဘဝအကြောင်း ရိုက်ကူးထားခြင်းဖြစ်သည်။ သူသည် ကပွဲဇာတ်ရုံများနှင့် သူ၏အနုပညာကို တက်ကြွလှုပ်ရှားမှုအတွက် အသုံးပြုကာ အာရပ်လူမှုအုံကြွမှုအတွင်းမှာ စတင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါအချက်ကို ပြလိုသည်မှာ မတူညီသည့်နိုင်ငံတွင် အစွလာမ်တရားတော်ကို အမှီပြု၍ အဝတ်ဖုံးအုပ်ခြင်းနှင့် ဝတ်ဆင်ခြင်းဟူသည့်ကိစ္စမှာ အာဏာပိုင်များနှင့် တကိုယ်ရေလွတ်လပ်မှုအကြား အရေးပါသည့်ကိစ္စ ဖြစ်နေပေသည်။

စာနယ်ဇင်းဆရာများ ဂရုမေ့၊ နားလည်ရမည့်ကိစ္စမှာ အစွလာမ်အမျိုးသမီးများသည် အမျိုးသမီး အခွင့်အရေးများကို တန်းတူရရှိနေမည်မဟုတ်ပါ။ အချို့အမျိုးသမီးများက ဟေဂျပ်ဝတ်ဆင်ကြသည်။ သို့မဟုတ် ခေါင်းအုပ်ဝတ်ကြသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပဲ တချို့က မဝတ်ဆင်ကြပါ။ တချို့လေ့မှာတော့ ခန္ဓာကိုယ်တစ်ခုလုံး ဝတ်ဆင်ကြသည်။

ဖုံးအုပ်ကာခြင်းတင်မကဘဲ ဝတ်စားဆင်ယင်ခြင်းအပေါ်မှာလည်း ငြင်းခုံပြောဆိုမှုများ ရှိနေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ပြင်ပတွင်နေထိုင်သူများကို ရည်ရွယ်၍ ကာတာနိုင်ငံနှင့် အာရပ်နိုင်ငံတော် (ယူအေအီး)တွင် ပြုလုပ်သည့် ရိုးရှင်းစွာနေထိုင်ရေးလှုပ်ရှားမှု ရှိသည်။ ကန်ဒူရာဝတ်ဆင်ထားသည့် အမျိုးသားများနှင့် အဘာယာ ဝတ်ဆင်ထားသည့် အမျိုးသမီးများသည် ဝတ်ရုံရှည်ကဲ့သို့ အဖုံးအကာအပြည့်ဝတ်ဆင်ကာ လှုပ်ရှားမှုပြုလုပ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

အစွလာမ်ဘာသာထဲမှအမျိုးသမီးများ

အစွလာမ်ဘာသာထဲတွင် အမျိုးသမီးများ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့်ပတ်သက်၍ များစွာသော အကောက်အယူလွှဲမှုများ ဆက်လက်တည်ရှိနေသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ယူဆချက်များနှင့် ဝိရောဓိသဘောမှာ မူလကိုရမ်ကျမ်း၏ တရားတော်များအတွင်းမှာပင် အငြင်းပွားဖွယ်များ တစ်ချိန်တည်းမှာ ရှိနေ၍ဖြစ်သည်။ ယင်းအချက်မှာ အာရပ်လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ တသားတည်းဖြစ်နေသည့် အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုအဖြစ် အမျိုးသမီးများကို ဆက်ဆံကြ၊ သတ်မှတ်ကြသည့်အတွက်ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင်အခြား အကြောင်းအရာ တစ်ခုမှာ မွတ်ဆလင်များ၏တကယ့်ဘဝသည် နေ့စဉ်မိသားစုဘဝထဲတွင် ပါဝင်နေခြင်းကြောင့်လည်းဖြစ်သည်။ မွတ်ဆလင်အမျိုးသမီးများသည် သူတို့၏ကဏ္ဍတိုင်းတွင် လေးစားမှုခံယူကြရသည်။ အထူးသဖြင့် မိခင်နေရာရောက်လာလျှင်ဖြစ်သည်။

အစွလာမ္မစ်ဥပဒေ၊ ရှီယာ အရ အမျိုးသမီးများနှင့် အမျိုးသားများသည် ညဏ်ပညာအရော၊ ဘာသာရေး အယူအဆအရပါ တူညီကြသည်။ မွတ်ဆလင်အမျိုးသမီးများ၏ အခွင့်အရေးများသည် နိုင်ငံအလိုက် ပြောင်းလဲနိုင်သော်လည်း မွတ်ဆလင်နိုင်ငံအများစုမှာ အမျိုးသမီးအခွင့်အရေးအတွက် တွန်းအားပေးကြသည်။ လက်ထပ်ထိမ်းမြားခြင်း၊ လင်မယားကွာရှင်းခြင်း၊ နိုင်ငံသားအခွင့်အရေး၊ တရားရေးအမှုများ၊ အမွေဆက်ခံမှု၊ ပညာရေးနှင့် အဝတ်အစား ဝတ်ဆင်မှုတို့တွင် လေးစားသမှုရှိရန်ဖြစ်သည်။

အစ္စလာမ့် ယုံကြည်မှု

မဏ္ဍိုင် ငါးရပ်

အစ္စလာမ်ဘာသာတရားတွင် မွတ်ဆလင်အားလုံးအတွက် လိုအပ်သည့် ယုံကြည်မှု ငါးမျိုးရှိသည်။

၁) ရှာဟာဒ သို့မဟုတ် ယုံကြည်မှုကို ကြေညာခြင်း - မွတ်ဆလင်တစ်ယောက်သည် ၎င်း၏ယုံကြည်မှုကို ဖော်ပြရမည်။ "အလ္လာရှင်မြတ်မှလွဲ၍ ဘုရားမရှိ၊ မိုဟာမက်သည် အလ္လာရှင်မြတ်၏ သတင်းစကားပါးသူဖြစ်၏" ဟု အရဗီစာတွင် ဖော်ပြသည်။ ဤကြေညာချက်က ဖော်ပြနေသည်မှာ ဘဝ၏ဆောက်တည်ရာသည် အလ္လာရှင်မြတ်တစ်ဦးတည်းထံသာ ခစားရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ယင်းအချက်ကို သက်ဝင်ကြည်ခြင်း၊ နားလည်သဘောပေါက်ခြင်းနှင့် ယုံကြည်မှုတွင် အမှန်တကယ်ပါဝင်နေခြင်းတို့သည် မွတ်ဆလင်များ၏ နေ့စဉ်ဘဝဖြစ်သည်။

၂) ဆလ္လာသ် သို့မဟုတ် ဝတ်ပြုခြင်း - ငြိမ်းချမ်းမှုနှင့် နှစ်လိုဖွယ်ဖြစ်ခြင်းတို့ကိုရရှိရန် မွတ်ဆလင်များသည် တစ်ရက်လျှင် ငါးကြိမ်တိုင် ဝတ်ပြုရန်လိုအပ်သည်။ မနောကံပိုင်းဆိုင်ရာတည်ငြိမ်မှု၊ ဝစီကံပိုင်းဆိုင်ရာ ဆက်သွယ်မှုနှင့် သက်ဝင်ယုံကြည်ခြင်း၊ ကာယကံပိုင်းဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားမှုများ အားလုံးသည် ဝတ်ပြုသူတစ်ယောက်အတွက် အစိတ်အပိုင်းများပင် ဖြစ်သည်။

၃) အလှူဒါနပြုခြင်း- အစ္စလာမ်က သင်ကြားသည်မှာ ကိုယ်ပိုင်အရည်အချင်းဖြင့် တိုးတက်ကြီးပွားခြင်းကို ခွင့်ပြုရမည်ဖြစ်ပြီး ချမ်းသာကြွယ်ဝသူဖြစ်လျှင်လည်း လိုအပ်ချက်ရှိသူများကို ပေးကမ်းစွန့်ကြဲခြင်းသည် အပစ်မဟုတ်ဟု ဆိုသည်။ မွတ်ဆလင်များသည် နှစ်စဉ် ၎င်းတို့၏ဝင်ငွေ သို့မဟုတ် ပိုင်ဆိုင်မှုမှ ရာခိုင်နှုန်းပေါ်တွင် မူတည်ပြီး အလှူဒါနပြုလုပ်ကြသည်။ ယင်းသို့ ပြုမှုခြင်းကို မွတ်ဆလင်များက "ဇာခတ်" ဟု ခေါ်ဆိုကြပြီး "သန့်စင်ခြင်း" နှင့် "ကြီးထွားစေခြင်း" ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။

၄) ဆွမ်း သို့မဟုတ် ရှောင်ကြဉ်ခြင်း - အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များသည် လပြည့်၊ လကွယ်ရက်များပါသည့် ပြက္ခဒိန်ကို အသုံးပြုကြသည်။ အဆိုပါပြက္ခဒိန်၏ ကိုးလမြောက်ဖြစ်သည့် ရာမဒန်လတွင်မူ အသက် ၁၄ သို့မဟုတ် ၁၅ နှစ်နှင့်အထက် မွတ်ဆလင်အားလုံးသည် နေထွက်ချိန်မှ နေဝင်ချိန်ထိ အစာစားခြင်းနှင့် ရေသောက်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ကြသည်။ ထို့ပြင် ဇနီး၊ လင်ယောက်ျားတို့ဖြင့် လိင်မှုပြုခြင်းတို့ကိုလည်း ရှောင်ကြဉ်ကြသည်။ မွတ်ဆလင်အမျိုးသမီးများအတွက်မူ နေထိုင်မကောင်းသူများ၊ ကိုယ်ဝန်လွယ်ထားရသူများ၊ မီးဖွားထားသည့် မိခင်များနှင့် ဓမ္မတာရာသီဖြစ်ပေါ်နေသည့် အမျိုးသမီးနှင့် ခရီးသွားလာနေရသူများအတွက် အဆိုပါရှောင်ကြဉ်ခြင်းမှ ကင်းလွတ်ခွင့်ရှိသည်။ ၎င်းတို့အနေနှင့်

တစ်ရက်လျှင် လိုအပ်ချက်ကြောင့် စားခွင့်ရှိသော်လည်း နောက်ပိုင်းတွင်မူ ပျက်ကွက်သည့်ရက်များအတွက် ပြန်လည်ကျင့်ကြံကြရသည်။ ရောင်ကြည်ခြင်းကို ပြုလုပ်ရသည်မှာ ကိုယ့်ကိုယ်ကို ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် သည်းခံမှုကို မွေးမြူခြင်းတို့အတွက်ဖြစ်ပြီး အလ္လာရှင်မြတ်ထံ ရိုကျိုးမှုကို ပြသကာ အတွင်းစိတ်၏ ဖြားယောင်းသွေးဆောင်မှုကို ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင်ရန်အတွက် ဖြစ်သည်။

၅) ဟာဂျီ သို့မဟုတ် မက္ကာသို့ ဘုရားဖူးထွက်ခြင်း - မက္ကာ၊ (ကဘာဟုလည်း လူသိများ) သည့်နေရာသည် မွတ်ဆလင်ကမ္ဘာ၏ ဗဟိုချက်ချာဖြစ်သည်။ ပြီးလျှင် မွတ်ဆလင်တို့၏ ညီညွတ်မှုနှင့် အလ္လာရှင်မြတ်ထံ ယုံကြည်သက်ဝင်ကြောင်းပြသနိုင်သည့် အစဉ်အလာကြီးမားသည့် သင်္ကေတနေရာတစ်ခုလည်း ဖြစ်သည်။ ကျန်းမာရေးနှင့် လောကီချမ်းသာမှုအပေါ်မူတည်၍ မွတ်ဆလင်တိုင်းသည် ဘဝတွင်တစ်ကြိမ်တစ်ခါသာလျှင် မက္ကာသို့ ဘုရားဖူးထွက်လေ့ရှိသည်။ ယင်းခရီးစဉ်ကို ဟာဂျီဟု ခေါ်သည်။

နှစ်စဉ် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းမှ မွတ်ဆလင်ဦးရေ နှစ်သန်းကျော်သည် ဟာဂျီအတွက် မက္ကာတွင် စုစည်းကြသည်။ အလ္လာရှင်မြတ်ထံတွင် နိုင်ငံသား၊ ဘာသာစကား၊ အသားရောင်၊ လူမျိုးပေါ်မူတည်၍ ခွဲခြားဆက်ဆံမှု မရှိကြောင်း၊ တူညီမှုရှိကြောင်း အထူးပြသရန်အတွက် အဖြူရောင်ပိတ်စကိုသာ မက္ကာတွင် ဝတ်ဆင်ကြသည်။ ဟာဂျီဘုရားဖူးထွက်ခြင်းကို စွန့်လွှတ်အနစ်နာခံခြင်းပွဲတော် (အစ် အယ်အစ်ဒ်ဟာပွဲတော်) ကျင်းပခြင်းဖြင့် ပိတ်သိမ်းလေ့ရှိသည်။

အလ္လာရှင်မြတ်နှင့် ကိုရမ်

မွတ်စလင်များသည် မိုဟာမက်ကို မကိုးကွယ်ကြသော်လည်း (အလ္လာရှင်မြတ်ကိုသာကိုးကွယ်ကြသည်) ၎င်းအား အလ္လာရှင်မြတ်မှ ၎င်း၏ မှာတမ်းများအတွက် နောက်ဆုံးရွေးချယ်ထားသည့် တမာန်တော်အဖြစ် ယုံကြည်ကြတယ်။ ငြိမ်ချမ်းရေးမှာတမ်းသည် အစ္စလာမ်ဖြစ်ပြီး ကိုရမ် (သို့) အယ်လ်ကိုရမ်တွင် အာရေဗျဘာသာဖြင့် အခန်းပေါင်း ၁၁၄ ခန်းရှိပြီး ထပ်ဖန်တလဲလဲပြုလုပ်ခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ယင်းကိုရမ်သည် အလ္လာရှင်မြတ်မှ တမာန်တော် မိုဟာမက်အား ဂေဘရီရယ် နတ်မင်းထံမှ တစ်ဆင့် ၂၃ နှစ်ကြာ ပြောဆိုခဲ့သော စကားများကို တိုက်ရိုက်ပြန်လည် ရေးသားထားခြင်းဟု မွတ်စလင်တို့က ယုံကြည်ကြသည်။ ယင်းအား သတ်မှတ်ထားသော စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများအတိုင်းသာ ဖတ်ရှုနိုင်သည်။

ကိုရမ်သည် ငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် အရေးသော အရာများကို သင်ကြားပေးသည်။ စိတ်၏ ငြိမ်းချမ်းခြင်း၊ ငြိမ်းချမ်းခြင်းနှင့် အလ္လာရှင်မြတ်ထံ ငြိမ်းချမ်းမှုတောင်းခံခြင်း၊ အခြားသူများ၊ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် ငြိမ်းချမ်းမှုရရှိခြင်းအစရှိတဲ့ အရာများကို သင်ကြားပေးသည်။ မွတ်စလင်များအတွက် ဘဝရည်မှန်းချက်သည် အလ္လာရှင်မြတ်အား ကိုးကွယ်ကာ ၎င်း၏ အဆိုအမိန့်များကို နာခံခြင်းဖြင့် နောင်ဘဝတွင် ငရဲမှ လွတ်မြောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

Islamic-Dictionary.com – Islamic- Dictionary.com ဟာ အစ္စလာမ်မစ်စကားလုံးများ၏ အသံထွက်များနှင့် ရိုးရာ အာရေဗျ ပုံစံများ၊ အဓိပ္ပါယ်များသိရှိနိုင်သော နေရာဖြစ်သည်။

The Kora – M.H SHakir ဘာသာပြန်ထားပြီး မီချီဂမ် တက္ကသိုလ်မှ တင်ထားသော အီလက်ထရောနစ်ပုံစံ ကိုရမ်ကို ဖတ်ရှုနိုင်မည်။ ယင်းဝက်ဘ်ဆိုက်တွင် ကိုရမ်ရှိ အကြောင်းအရာများကို အပိုဒ်လိုက်ဖြစ်စေ၊ အခန်းလိုက် ဖြစ်စေ၊ စကားလုံးအလိုက်ဖြစ်စေ ရှာဖွေနိုင်သည်။

ဟာဒ်စ်

ကိုရမ်အပြင် မွတ်စလင်များစွာသည် ဟာဒ်စ်ပေါင်းများစွာကို အားကိုးကြသည်။ ဟာဒ်စ်သည် မိုဟာမက်၏ နှုတ်ထွက်စကားများနှင့် လမ်းညွှန်ပြသမှုတွေကို ၎င်းသေဆုံးပြီးနောက်ပိုင်းစုစည်းထားသော ကျမ်းစာဖြစ်သည်။

ဘာသာတရားများ၏တည်ရှိမှုကို လက်ခံသည့်ဝါဒ

မွတ်စလင်များသည် တမာန်တော် အာဒမ်အထိ ၎င်းတို့၏ ရင်းမြစ်ဖြစ်မြစ်များကို လိုက်လံခြေရာခံကာ ဂျူးနှင့် ခရစ်ယာန်တို့ ကိုးကွယ်သော တမာန်တော်များကိုလည်း ယုံကြည်ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ယေရှုကို တမာန်တော်အဖြစ် သတ်မှတ်သော်လည်း ၎င်းအား ဘုရားအဖြစ် မသတ်မှတ်ပေ။ ဂျူးနှင့် ခရစ်ယာန်ကိုးကွယ်သူများအား ကျမ်းစာအား လိုက်နာသူများဟု မွတ်စလင်များက သတ်မှတ်ထားကြပြီး ဟီးဘရူးနှင့် ခရစ်ယာန် သမ္မကျမ်းစာများကိုလည်း လေးစားကြသည်။

ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ ဆင်နွှဲခြင်း

အစ္စလာမ်တွင် အဓိက ဘာသာရေး ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲ နှစ်ပွဲရှိသည်။ Eid al-Fitr နှင့် Eid al-Adha တို့ဖြစ်ကြသည်။ မွတ်စလင်တို့၏ ပြက္ခဒိန်သည် လပတ်လမ်းကြောင်းအတိုင်း ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ယင်းပျော်ပွဲ ရွှင်ပွဲ နှစ်ပွဲ၏ ရက်များသည် အတိအကျမရှိပေ။

ရာမဒန်ပွဲတော်သည် အစ္စလာမ်မစ် ပြက္ခဒိန်၏ ကိုးလမြောက်တွင် ကျင်းပသော ပွဲတော်ဖြစ်ပြီး မက္ကာတွင် အလ္လာရှင်မြတ်မှ နတ်မင်း ဂေဘရီရယ်အား မိုဟာမက်ထံသို့စေလွှတ်ပြီး ကိုရမ်အကြောင်း သင်ကြားခိုင်းခြင်း၏ အထိမ်းအမှတ်ပွဲတော်တစ်ခုဖြစ်သည်။

ရာမဒန် ပွဲတော်အစတွင် လအသစ်အား မြင်နိုင်ခြင်းရှိမရှိ ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ သို့အတွက်ကြောင့် မည်သည့်ရက်တွင် လပြည့်ဖြစ်မည်ကို မွတ်စလင်ခေါင်းဆောင်များမှအတိအကျ တွက်ချက်နိုင်ခြင်းမရှိချေ။ မွတ်စင်ပြက္ခဒိန်၏ လအများစုသည် ၂၉ ရက်မှ ၃၀ ရက်ရှိကြသည်။ လတစ်လ၏ ပထမရက်ကို လခြမ်းစထွက်ခြင်းဖြင့် မှတ်သားသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းက လထွက်ခြင်းကို ပြောင်းလဲစေနိုင်သည့်အတွက် ယခုလို မှတ်သားခြင်းဖြစ်သည်။

ရာမဒန်ကာလအတွင်း တွေ့ဆုံမှုနှစ်ခုသည် ရာမဒန် မူဘာရက် သို့မဟုတ် ဆာလမ်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ အဓိပ္ပါယ်သည် ငြိမ်းချမ်းခြင်းကို မည်သည့်အချိန်တွင်မဆို အသုံးပြုနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ရာမဒန်တွင် ပါဝင်သော မွတ်စလင်များသည် အစားအသောက်စားခြင်း၊ လိင်ဆက်ဆံခြင်းတို့ကို ရက်ပေါင်း ၂၉ ရက်မှ ၃၀ ကြား ရှောင်ကြင်ရသည်။

Eid al-Fitr သည် ရာမဒန်လအဆုံးဖြစ်ပြီး ပျော်ရွှင်စရာကောင်းသော သုံးရက်တာ အချိန်ကာလဖြစ်သည်။ များသောအားဖြင့် ဆွေမျိုးများနှင့် သူငယ်ချင်းများသည် အချင်းချင်း လက်ဆောင်များပေးကာ အထူးဆုတောင်းပေးမှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။ ကလေးငယ်များသည်လည်း လက်ဆောင်များနှင့် သကြားလုံးများရကာ ပျော်ရွှင်ကြသည်။

Eid al-Adha သည် သုံးရက်ကြာကျင်းပသော ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲဖြစ်ပြီး Eid al-Fitr ပွဲတော် ကျင်းပပြီးနောက်ပိုင်း နှစ်လခွဲခန့်အကြာတွင် ကျင်းပသော ပွဲတော်ဖြစ်သည်။ Eid al-Adha သည် ဟာဂျီ သို့မဟုတ် မက္ကာသို့ ဘုရားဖူးထွက်ခြင်းပြီးနောက် အောင်ပွဲခံသော အခမ်းအနားလည်းဖြစ်သည်။ ယင်းပွဲသို့ ဘုရားဖူးမထွက်သော မွတ်စလင်များအပါအဝင် မွတ်စလင်များအားလုံး ပါဝင်ဆင်နွှဲကြသည်။ Eid al-Adha ကျင်းပရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် မိသာစုအားအချိန်ပေးရန်၊ အီဘရာဟန်မှ အလ္လာရှင်မြတ်အား ၎င်း၏ သားကို စတေးကာ စွန့်လွှတ်အနစ်အနာခံခဲ့ခြင်းအတွက် အမှတ်တရ ပြုလုပ်သောပွဲဖြစ်ပြီး မွတ်စလင်များအားလုံးသည် ၎င်းတို့၏ အစားအစာကို စတေးကာ မိသာစုဝင်များ၊ မိတ်ဆွေများနှင့် ချိုတဲသူများကို ဝေငှကာ စားသုံးကြသည်။

သတင်းရေးသားရာတွင် သတိပြုသင့်သည်များ

အသုံးအနှုန်းများနှင့် ခေါင်းစဉ်တပ်ခြင်းများ

- မွတ်ဆလင်ဆိုသည်မှာ လူပုဂ္ဂိုလ်ကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်ဆိုသည်မှာ ယုံကြည်ကိုကွယ်မှု ကို ရည်ညွှန်းခြင်းဖြစ်ပြီး နာမဝိသေသနမှာ “အစ္စလာမ်မစ်” ဖြစ်သည်။
- အစွန်းရောက်များ သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်အဖွဲ့များမှ ၎င်းတို့ကိုယ်၎င်းတို့ အစ္စလာမ်မစ်ဟု ခေါ်ဆို သည့်တိုင် ၎င်းတို့အား အစ္စလာမ်မစ်ဟု ခေါင်းစဉ်တပ်ခြင်းအား လျောင်ကြည်ပါ။ ယင်းအသုံးအနှုန်းအား သတင်းတစ်ပုဒ်တွင် အသုံးပြုရန်အတွက် လိုအပ်ပါက၊ မျှတ၍ မတူကွဲပြားသော မွတ်ဆလင်များအ အမြင်သဘောထားကို ရယူပါ။ ခေါင်းစဉ်များအတွက် အထူးသတိပြု အသုံးပြုပါ။
- အစ္စလာမ်ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းဖြစ်သော ဆွန်နီနှင့် ရှီးယားတို့အကြား ကွဲပြားခြားနားမှုကို ပုံဖော်ရန် လွယ်ကူသော နည်းလမ်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမားများအနေဖြင့် ခြုံငုံအသုံးပြုခြင်းမျိုး မပြုလုပ်ရန် သတိထားသင့်သည်။ ဥပမာ - ဂိုဏ်းနှစ်ဂိုဏ်းစလုံးမှ အကြမ်းဖက်ခေါင်းဆောင်များ အင်အားကြီးထွား စေလျက်ရှိသည်။
- အစ္စလာမ်ဘာသာမှာ မတူကွဲပြားမှုများ လွန်စွာ ပေါများကြွယ်ဝပြီး၊ မည်သူသည် မွတ်ဆလင်ဖြစ်သည် ဆိုသည့်အပေါ် နားလည်မှုလွဲမှားခြင်းများစွာ ရှိသည်။ အာရပ်တော်တော်များများမှာ မွတ်ဆလင်များ ဖြစ်သည်။ သို့သော် မွတ်ဆလင်မဟုတ်သူများလည်း များစွာရှိသည်။ ထို့အပြင် မွတ်ဆလင် တော်တော်များများမှာလည်း အာရပ်များမဟုတ်ပါ။

အောက်ပါအသုံးအနှုန်းများအား သတိထားပါ။

- “ဘုရားသခင်” ကိုသာ တိတိပပ ရည်ညွှန်းသည့် ဤအသုံးအနှုန်းမှာ သတ်သတ်မှတ်မှတ်ရှိသော သို့မဟုတ် တစ်ဦးတည်းသော ဘုရားသခင်ကို မွတ်ဆလင်ဘာသာဝင်များ ရှိခိုးဦးခိုက်သည်ဟု ထင်မြင်စေနိုင်သည်။
- ဖက်ထ်ဝါ - ယင်းမှာ non-binding အမြင်သဘောထား သို့မဟုတ် ယူဆချက်မဟုတ်သော်လည်း အနောက်နိုင်ငံသား တော်တော်များများက ဖက်ထ်ဝါကို အာဏာပိုင်တစ်ဦးအဖြစ် ယူဆကြပြီး၊ တစ်ခါတစ်ရံတွင် အလွန်ပြင်းထန်သော ယူဆချက်များ ဖြစ်သည်။
- အစ္စလာမ်အကြမ်းဖက်ဝါဒ - သတင်းရေးသားရာတွင် ဤအသုံးအနှုန်းအား လျောင်ရှားသင့်သည်။ အကြမ်းဖက်လှုပ်ရှားမှုများနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာအကြား ဆက်နွှယ်မှုရှိသည် ဆိုသည်နှင့် အကြမ်းဖက်ဝါဒသည် အစ္စလာမ်မစ် တန်ခိုးများကို လက်ခံသည်ဟု သက်ရောက်နိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။
- အစ္စလာမ်ဘာသာ ကိုးကွယ်သူများ/အစ္စလာမ်ဝါဒ - ဤအသုံးအနှုန်းအား ရံဖန်ရံခါတွင် လူအုပ်စု အမျိုးမျိုးက blanket term အဖြစ် အသုံးပြုလေ့ရှိသည်။ နိုင်ငံရေးပါတီများမှသည် အကြမ်းဖက် အဖွဲ့များအထိ အကြမ်းဖက်ခြင်းနှင့် အကြမ်းမဖက်ခြင်း နှစ်မျိုးစလုံးကို ရည်ညွှန်းသည်။ မကြာခင် ဆိုသလို ဤအသုံးအနှုန်းအား နိုင်ငံရေးမျက်နှာစာမှတစ်ဆင့် အစ္စလာမ်ဘာသာရေး တန်ခိုးများကို လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်ရန် ကြိုးပမ်းနေသည့် အင်စတီကျူးရှင်းများ သို့မဟုတ် လူပုဂ္ဂိုလ်များအဖြစ် ဖော်ပြရန် အသုံးပြုသင့်သည်။
- အစ္စလာမ်ဖက်ဆစ်ဝါဒ - ဤအနှုန်းမှာ အစ္စလာမ်ဘာသာနှင့် ဖက်ဆစ်ဝါဒအကြား ဆက်ဆက် နေသည့်အတွက် ပြဿနာရှိသော စကားရပ်ဖြစ်သည်။ တကယ်တမ်းတွင် ယင်းတို့မှာ ဆန့်ကျင် ဘက်များ ဖြစ်သည်။
- ဂျီဟတ်/ဂျီဟတ်ဝါဒီများ - ဤစကားလုံးများမှာ သတိထား စောင့်ကြည့်သင့်သော စကားရပ်များ ဖြစ်သည်။ မွတ်ဆလင်နှင့် မွတ်ဆလင်မဟုတ်သူများ သို့မဟုတ် အနောက်တိုင်းသားများအတွက် ယင်းတို့နှင့် ဆက်စပ်သော အဓိပ္ပာယ်အမျိုးမျိုး ရှိနိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဂျီဟတ်ဆိုသည်မှာ မွတ်ဆလင်များအတွက် ဘုရားသခင်နှင့် ပိုမိုနီးစပ်မှုရရှိရန် စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းလှုပ်ရှားမှု တစ်ခုဖြစ်သော်လည်း သတင်းရေးသားဖော်ပြမှုများတွင် ဂျီဟတ်မှာ အကြမ်းဖက်ဝါဒနှင့် အကြမ်းဖက်လုပ်ရပ်များနှင့် မကြာခင်ဆိုသလို ဆက်စပ်နေသည်။
- လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီ - သတင်းသမားများအနေဖြင့် ဤအပိုင်းအား သတိထားသင့်သည်။ အစိုးရ တစ်ရပ်အား လစ်ဘရယ်ဒီမိုကရေစီဟု ခေါင်းစဉ်တပ်လိုက်ခြင်းမှာ ထိုအစိုးရသည် အနောက်တိုင်း တန်ခိုးများအား လက်ခံခြင်း သို့မဟုတ် အနောက်တိုင်းတန်ခိုးများ၏ သားကောင်းဖြစ်သွားသည် ဟူသော သဘောမျိုးကို သက်ရောက်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။
- သဘောထားပျော့ပြောင်းသော မွတ်ဆလင်/အစ္စလာမ်ဝါဒ - ဤအသုံးအနှုန်းမှာ ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအကြား ရောထွေးမှုမရှိဟူသော ယုံကြည်မှု လွှမ်းမိုးခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်ဝါဒ ဆန့်ကျင်ခြင်းကို ရည်ညွှန်းသော်လည်း သတင်းသမားများအနေဖြင့် ယင်းအား အသုံးပြုခြင်းကို

သတိပြုသင့်သည်။ ဤအသုံးအနှုန်းမှာ အစွလာမ်ဘာသာအား အစွန်းရောက်ခြင်း သို့မဟုတ် အကြမ်းဖက်ခြင်းဟူသော ဆန့်ကျင်ဘက် စရိုက်လက္ခဏာများဖြင့် ပုံဖော်သောကြောင့်ဖြစ်သည်။

- ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးကြား ရောထွေးမှုမရှိသော အယူဝါဒ/ ဘာသာရေးနှင့်နိုင်ငံရေး ရောထွေးမှု မရှိသော လူ့အဖွဲ့အစည်း - နိုင်ငံအမျိုးမျိုးအကြောင်း ရေးသားသည့်အခါတွင် သတင်းသမားများ အနေဖြင့် ထိုဒေသအား ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအကြား ရောထွေးမှုမရှိသော လူ့ဘောင်တစ်ခု အဖြစ် အလျင်စလို မသတ်မှတ်သင့်ပေ။ ဘာသာရေးသည် အစိုးရတစ်ရပ်တွင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ရန် လိုအပ်သည်ဟု မွတ်စလင်အများစုက ယူဆထားသောကြောင့် နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံအား ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအကြား ရောထွေးမှုမရှိသောနိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်ခြင်းမှာ ရိုင်းပြဆော်ကားမှုတစ်မျိုး ဖြစ်သွားတတ်သည်။ ဤကဲ့သို့သော အသုံးနှုန်းမျိုးမှာ “အနောက်တိုင်း လူ့အဖွဲ့အစည်း” အပေါ် အနှုတ်လက္ခဏာဆောင်သော အမြင် သို့မဟုတ် တင်းမာမှုများကိုလည်း ဖြစ်ပွားစေနိုင်သည်။
- ဆာရီအာ - ဆာရီအာမှာ archaic ခေတ်သစ်လူနေမှုဘဝနှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုရှိစွာ မနေနိုင်ခြင်းဟု ယူဆခြင်း ခံရနိုင်ပေသည်။ ဤသို့သော ယူဆမှုမျိုးမှာ မွတ်ဆလင်များအား ဆော်ကားမှုမျိုး ဖြစ်သွားစေနိုင်သည်။
- အကြမ်းဖက်မှုအပေါ် စစ်ပွဲဆင်နွှဲခြင်း - ဤအသုံးအနှုန်းမှာ “အစွလာမ်ဘာသာအပေါ် ဆင်ပွဲ ဆင်နွှဲခြင်း” အဖြစ် မှားယွင်းစွာ အဓိပ္ပာယ် ကောက်ယူနိုင်သည်။ ယင်းစစ်ပွဲတွင် မည်သူသည် တကယ့်ရန်သူဖြစ်သည်ဆိုသည့်အပေါ် ဝိဝါဒ ကွဲပြားမှုမျိုး ကြုံတွေ့ရနိုင်သည်။

ဗလီတစ်ခုသို့သွားရောက်ခြင်း

ဗလီနှင့်ပတ်သက်သည့် မကြာခဏမေးမြန်းသောမေးခွန်း

ဗလီတစ်ခု၏အဓိကအစိတ်အပိုင်းများမှာ မည်သည်တို့နည်း။

- ဝင်ပေါက် (ဖိနပ်ချွတ်ရန်နေရာ)
- မူဆယ်လာ (ဝတ်ပြုခန်း)
- ကစ်ဗလာ(အစွလာ ဘုန်းတော်ကြီးမျက်နှာမူရာအရပ်)
- မာရက် (မက္ကာတည်ရှိရာဦးတည်ဘက်ကို မျက်နှာမူသောနံရံအပေါက်)
- ဝါဒူအဆောက်အအုံ(ဝတ်မပြုမီလက်၊ မျက်နှာနှင့်ခြေထောက်တို့ကို ဆေးကြောသော နေရာ)
- အချို့သော ဗလီများတွင် ကျားနှင့်မအတွက် ဝင်ပေါက်သီးခြားခွဲထားတတ်သည်။

ဝတ်ပြုခြင်းကို မည်သူက ဦးဆောင်သနည်း။

မော့ဇင်ကာ ဝတ်ပြုရန်ပြောပြီး အင်မန်က ဝတ်ပြုခြင်းကို ဦးဆောင်က တရားဟောသည်။

ဝတ်ပြုပွဲတက်ရောက်သူ ဧည့်သည်များ မည်သို့လုပ်ဆောင်ရမည်နည်း။

ဝတ်ပြုပွဲတက်ရောက်သူ ဧည့်သည်များသည် ထိုင်ပြီးဝတ်ပြုပွဲကို ကြည့်ရှုနိုင်သကဲ့သို့ ဝင်ရောက်၍လည်း ဝတ်ပြုနိုင်ပါသည်။

ဗလီဝတ်ပြုပွဲတွင် မည်ကဲ့သို့သော ပစ္စည်းကိရိယာများအသုံးပြုပါသနည်း။

ယေဘုယျအားဖြင့် ဓါတ်ပုံရိုက်ခြင်း၊ ဖလက်ရှုမီးအသုံးပြုခြင်း၊ ဗီဒီယိုကင်မရာ အသုံးပြုခြင်း တို့ကို ခွင့်ပြုလေ့မရှိပါ။ တစ်ခါတစ်ရံ၌ ဗလီတစ်ခုသို့မဟုတ် အစ္စလာမ်မစ်ဌာနတစ်ခုက ခွင့်ပြုလျှင် ဤကိရိယာကို သုံးနိုင်ပါသည်။ အသံဖမ်း ရိုကော်ဒါစက်များကိုပိုမိုအသုံးပြုခွင့်ပေးရှိသည်။

ဝတ်ပြုပွဲအပြီး မည်သည်တို့ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်သနည်း။

ဝတ်ပြုပွဲအပြီးတွင်များသောအားဖြင့် ဧည့်ခံခြင်းမရှိတတ်ပါ။ ဧည့်သည်များအနေဖြင့် ဆန္ဒရှိ လျှင် စောစီးစွာထွက်ခွာနိုင်ပါသည်။

ဘာသာရေးလှုပ်ရှားမှုနှင့် ဗလီအတွင်း သင့်တင့်လျောက်ပါတ်သော အပြုအမူ

ဗလီတစ်ခုသို့ဝင်ရောက်သောအခါ သတင်းသမားများအနေဖြင့် ဖိနပ်ချွတ်ရန်နှင့် ရှေးရိုးစဉ် လာအတိုင်း ဝတ်စားဆင်ယင်ရန် ဂရုစိုက်သင့်ပါသည်။ အမျိုးသားများအနေဖြင့် ဘောင်းဘီ အရှည် နှင့်သာမာန်ရှပ်အင်္ကျီ ဝတ်ဆင်သင့်သည်။ အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် လက်များခြေထောက် များကို လုံခြုံစွာဝတ်ဆင်ပြီး ခေါင်းစည်း ပုဝါယူဆောင်သွားသင့်ပါသည်။ အမျိုးသမီးများအနေဖြင့် ခြေချောင်း ပေါ်သော ကွင်းစွတ်ဘိနပ် နှင့်လက်ဝတ်ရတနာ အတန်အသင့် ဝတ်ထားလျှင် အဆင်ပြေပါသည်။ ဓါတ်ပုံများ၊ လူမျက်နှာပုံများပါသော အဝတ်များဝတ်ဆင်ခြင်းကို ရှောင်ရှားပါ။ မြင်သာသော လက်ဝါးကပ်တိုင်များ၊ ဒေးဗစ်ခြောက်ထောင့်ကြယ်များ၊ နက္ခတ်သင်္ကေတများ၊ မျက်နှာပါသော သို့မဟုတ် တိရစ္ဆာန်ပုံပါသော ဆွဲသီးများဝတ်ခြင်းကို မျက်မှောင်ကြုတ်ကြည့် တတ်ပါသည်။

- လူစိမ်းတစ်ဦး ဆန့်ကျင်ဘက်လိင်နှင့်လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ခြင်းကို မသင့်တော်ဟု တစ်ခါတစ်ရံ ယူဆ တတ်ကြသည်။
- မူဆလင်တို့ ဝတ်ပြုစဉ် ဓါတ်ပုံရိုက်သောအခါ နောက်ဘက်မှ မရိုက်ရပါ။
- ရာမာဒန်ဥပုတ်လအတွင်း နေ့လည်စာစားရန် တွေ့ဆုံခြင်းကို ရှောင်ရှားပါ။ ထိုကာလသည် မူဆလင်တို့ မိုးလင်းမိုးချုပ် ဥပုတ်စောင့်သောကာလဖြစ်သည်။ မူဆလင် အများအပြားသည် အစားအစာဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို လိုက်နာကြ သည်။ ထိုဥပဒေများ အရ ကြက်ဥ ၊ ကြက်ဥနှင့် ပြုလုပ်သော အစားအစာများနှင့် ဘာသာရေးအရ ဟာလာလုပ်မထားသော တိရစ္ဆာန် များထိ အသွေး အသားစားခြင်းကို တားမြစ်ထားသည်။

- ခရစ်ယာန်နှင့်ဂျူးတို့က ၎င်းတို့၏ ကျမ်းစာများကို ဝေဖန်သကဲ့သို့ မူဆလင်များသည် ၎င်းတို့၏ ကိုရမ်ကျမ်းကို ပြင်းထန်သော သမိုင်းစာပေဝေဖန်စမ်းစစ်မှု မပြုလုပ်ကြပါ။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ရန် မသင့်တော်ဟု ယူဆကြသည်။ လေ့ကျင့်ပေးထားသော ကိုရမ်ကျမ်းပညာရှင်များက ကိုရမ်ကျမ်း၏ သင်ကြားချက်များကို ခေတ်သစ်တွင် မည်သို့ အသုံးပြုရမည်ကို ဖွင့်ဆိုပေးသည် သို့သော် မည်သည့် အရာကမှန်သည်ကိုမမေးသလို ကိုရမ်ကျမ်းကို မည်သို့ဖွဲ့စည်းလားသည်ကိုလည်း ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာလေ့မရှိပါ။

အရေးပါသောအငြင်းပွားဖွယ်ရာပြဿနာများ

နိုင်ငံတကာပြဿနာများ

အစ္စလာမ်နှင့် ခုခံဆန့်ကျင်ရေး - ငြိမ်းချမ်းရေး အကြမ်းဖက်ဝါဒ

အစ္စလာမ် လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း မေးခွန်းတစ်ခုမှာ ပဋိပက္ခအချိန်အာရပ်နွေဦးတို့သို့သော အံ့ကြံချိန်များတွင် အစ္စလာမ်ဘာသာက အကြမ်းမဖက်(သို့) အကြမ်းဖက်ဆန့်ကျင်ခုခံခြင်းကို ကောက်ခံပါ သလားဟူသော မေးခွန်းဖြစ်သည်။

ဟစ်ဇဘိုလာနှင့် ဟားမာစ်တို့အပါအဝင် အကြမ်းဖက်ခုခံမှု လိုအပ်သည်ဟု ယူဆသော သြဇာကြီးမားသည့် အဖွဲ့အစည်းအများအပြားရှိသည်။

အချို့သော အစိုးရများက ဟစ်ဇဘိုလာကို အကြမ်းဖက်အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် သတ်မှတ်သည်။ ထိုအဖွဲ့သည် လက်ဘနွန်နိုင်ငံတွင် အခြေစိုက်ပြီး ၁၉၈၂ခုနှစ်က အစ္စရေးက လက်ဘနွန်ကို စစ်ဆင်သောအခါ ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့ကို အီရန်နိုင်ငံ၏ အစ္စလာမ်မစ်တော်လှန်ရေး အစောင့်တပ် (IGGC) က ထောက်ခံသည်။ အစ္စလာမ်မစ်တော်လှန်ရေး အစောင့်တပ်သည် ဟစ်ဇဘိုတို့အား ငွေကြေးအထောက်အပံ့နှင့် လေ့ကျင့်မှုပေးသည်။ ဆီးရီးယားနိုင်ငံကလည်း ဟစ်ဇဘိုလာတို့ကို လက်နက်နှင့်နိုင်ငံရေးအရ ထောက်ခံသည်။ မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်းက လက်ဘနွန်သည်အကြမ်းဖက် ပဋိပက္ခ၏သားကောင်ဖြစ်ကာ ဟစ်ဇဘိုလာ၏ သြဇာနှင့်နေရာမှာ ရှင်းရှင်းလင်းလင်းမရှိတော့ပေ။ လက်ဘနွန်အစိုးရ အပေါ် ဟစ်ဇဘိုလာ ၏သြဇာမှာ အတော်အတန် ကြီးမားသည်။ ယခင်ဝန်ကြီးချုပ်က ဟစ်ဇဘိုလာအဖွဲ့ဝင်များ ထောက်ခံသူများကို ကြိုဆို ထောက်ခံ သည်။

ဟားမာစ်အဖွဲ့မှာမူ သြဇာကြီးမားသော ပါလက်စတိုင်း စစ်သွေးကြလှုပ်ရှားမှုအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသော ဆွန်နီမူဆလင်အစွန်းရောက်အဖွဲ့ဖြစ်သည်။ အနောက်ဘက်ကမ်းခြေနှင့်ဂါဇာ ကမ်းမြောင်ဒေသတွင် အသေခံဖောက်ခွဲမှုပြုလုပ်သည်ဟု ကျော်ကြားသည်။ ဟားမာစ်အဖွဲ့မှာ မူလက ၁၉၈၇ ခုနှစ် ပထမ အင်ဘီဗာ ဒါကာလအတွင်း မူဆလင်ညီအကိုတော်များအဖွဲ့၏ အဖွဲ့ခွဲအဖြစ် ကြီးထွားလာသည်။ နောင်မကြာမီ ဟားမစ်အဖွဲ့သည် ကိုယ်ပိုင်ဖွဲ့စည်းပုံကို ချမှတ်ကာ မူဆလင်ညီအကိုတော်များအဖွဲ့၏ အကြမ်းမဖက်ရေး လမ်းမှခွဲထွက်ပြီး ၁၉၉၀ခုနှစ်များ အစောပိုင်း တွင် ပထမဆုံးအကြမ်းဖက်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

မူဆလင် အနောက်ကမ္ဘာဆက်ဆံရေး

အဘူဒါဘီဂူးလက်စင်တာအဆိုအရ အရှေ့အလယ်ပိုင်းနှင့် အာဖရိကမူဆလင်များသည် အနောက် ကမ္ဘာနှင့် မူဆလင်လူ့အဖွဲ့အစည်းအကြားတင်းမာမှုကို ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးကွဲပြားမှုကြောင့် ဖြစ်စေသည်ဟု ယူဆကြကြောင်းသိရသည်။ မူဆလင်များနှင့် မူဆလင်မဟုတ်များ နှစ်ဘက်စလုံးက အနောက်ကမ္ဘာသည် အရှေ့တိုင်းလောက် မူဆလင်လူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ် လေးစားမှုမရှိဟု ယုံကြည်ကြသည်။ သို့သော် အစ္စလာမ် လောကနှင့်အနောက် ကမ္ဘာအတွဲသို့မဟုတ် အရှေ့နှင့်အနောက်ကမ္ဘာတို့ အတွဲ မည်သည်က သံတမန်ရေးနှင့် နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးအပေါ် ဩဇာလွှမ်းမိုးသည်ကို ဆွေးနွေးခြင်းနေရာဘဲသာဖြစ်သည်။

နယူးယောက်ကိုလံဘီယာ တက္ကသိုလ်မှ အီရန်လေ့လာရေးနှင့် ခေတ်သစ်က ပါမောက္ခ အီရန်အမေ ရိကန် ဟာဗ်ဒါဘာရီ အပါအဝင်ပညာရှင်အများအပြားက ဤကိစ္စသည် မူဝါဒအပေါ် အဓိက ရိုက်ခတ်သော ပြဿနာဟုမြင်ကြသည်။ သူသည် အာရပ်နွေဦး ခေတ်သစ်ကိုလိုနီဝါဒ၊ နိဂုံးစာအုပ်အပါအဝင် စာအုပ် အများအပြားကို ရေးသားခဲ့သူဖြစ်သည်။

အနောက်ဥရောပမှမူဆလင်လူ့အဖွဲ့အစည်းများ

အနောက်ဥရောပမှ မူဆလင်များ၏ မကျေနပ်မှုများ၊ ၎င်းတို့အပေါ်ဆက်ဆံပုံများသည် သတင်း လောကအတွက် သိသာသော စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ နယ်ပယ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ဗြိတိန်၊ ပြင်သစ်နှင့် ဂျာမနီတွင် အနောက်ဥရောပ၌ မူဆလင် အများဆုံးရှိကြသည်။ ပန်းချီဆရာများအပါအဝင် အခြားအုပ်စုအများအပြားသည် ဥရောပတွင် ခွဲခြားဆက်ခံခြင်းနှင့် သရုပ်ဖော်ရန် အချက်အလက် စုဆောင်းခြင်းကို ဆန့်ကျင်သော နိုင်ငံရေးသဘောကို ဖန်တီးနေကြသည်။ အခြားစိုးရိမ်စရာ ပြဿနာ တစ်ခုမှာ ဘယ်လ်ဂျီယမ် နှင့်ပြင်သစ်တို့ကဲ့သို့သော နေရာများတွင် ဦးခေါင်းပုဝါခြုံခြင်းကို တားမြစ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဂျာမနီတွင်လည်း ဦးခေါင်း ပုဝါခြုံခြင်းနှင့် ဘာသာရေး အလေ့အထများ ကြောင့် ပဋိပက္ခများရှိသည်။ အခြားဆက်စပ်သောတစ်ခုမှာ မော်ရိုကို အာဖရိကနှင့်တူရကီ တို့ကဲ့သို့သော အစ္စလာမ်ဘာသာကျင့်သုံးသော နိုင်ငံများသို့ ဝင်ရောက် အခြေချသူများကို အာယာတ ထား အကြမ်းဖက်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု

နိုင်ငံသားအခွင့်အရေးလူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးစည်းမျဉ်းများ ခရီးသွားလာမှု ကန့်သတ်ခြင်း၊ မူဆလင် ရန်ပုံငွေအလှူများကို စစ်ဆေးခြင်းနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာအပေါ်လူထုအမြင်မှာ မူဆလင်လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွက် လွန်စွာစိုးရိမ်ဖွယ်ရာဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မူဆလင်များသည် နိုင်ငံရေးတွင် ပိုမိုပါဝင်လာကြသည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်များအတွင်းက အစ္စလာမ်ဘာသာသည် အာရပ်နွေဦးသတင်းဖော်ပြချက်များ ကဲ့သို့သော နိုင်ငံရေးသတင်းဖော်ပြမှုတွင် အဓိက အစိတ်အပိုင်းဖြစ်လာသည်။ အရှေ့အလယ်ပိုင်း နိုင်ငံများတွင် အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အံ့ကြွမှုများဖြစ်လာသောအခါ ပြဿနာ တစ်ရပ်ဖြစ်လာသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အီဂျစ်နိုင်ငံသားအများစုက နိုင်ငံတွင် ခရစ်ယာန် အလေ့အထ ကျင့်သုံးမှုရှိသော်လည်း အီဂျစ်ဥပဒေ များကို အစ္စလာမ်ဘာသာကသာ လမ်းညွှန်စေလိုကြသည်ဟု Pew အဖွဲ့၏ လေ့လာမှုတွင် ဖော်ပြထားသည်။

အရှေ့အလယ်ပိုင်းတောင်အာရှမှ ပဋိပက္ခနှင့် အမေရိကန်ပါဝင်ပတ်သက်မှု

အစ္စလာမ်ဘာသာနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းဖော်ပြရာနှင့် အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် သြဇာလွှမ်းမိုး သော ပဋိပက္ခအများအပြားပြည်ပတွင်ရှိသည်။

အစ္စရေး-ပါလက်စတိုင်းပဋိပက္ခ

ပဋိပက္ခနှင့်လူမှုပြဿနာများတွင် အစ္စလာမ်ပါဝင်ပတ်သက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းဖော်ပြ ရာ၌ ပါလက်စတိုင်း-အစ္စရေးပဋိပက္ခသည် အဓိကပြဿနာအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသည်။ အစ္စရေးမှ ဂျူးနှင့် ပါလက်စတိုင်း အများစုတို့သည် ထိုပဋိပက္ခမည်သည့်အခါမျှ ငြိမ်းချမ်းစွာ ထာဝရပြေလည် မည်ဟု မယုံကြည် ကြကြောင်း အဘူဒါဘီဂူးလပ်စင်ကာ၏ အဆိုအရ သိရသည်။ ပါလက်စတိုင်း ဒုက္ခသည် စသန်းခန့် အရှေ့အလယ်ပိုင်း အခြားဒေသများ၌ ရှိနေကြပြီး ထိုပြဿနာသည် အခြားသောနိုင်ငံများနှင့် ကုလသမဂ္ဂအတွက် အလားအလာရှိသော စီးပွားရေးဝန်ထုတ်ဝန်ပိုးဖြစ်နေ သည်ဟု အရှေ့အလယ်ပိုင်း Middle East Outreach Center က ဆိုသည်။ အသိမ်းပိုက်ခံ ပါလက်စတိုင်းဒေသတွင် ပါလက်စတိုင်းများကို ဆက်ဆံသည့် ပုံစံနှင့်အစ္စရေးနိုင်ငံတွင် ပါလက် အတိုင်းတို့အပေါ် မညီမမျှဆက်ဆံခံရပုံများသည် နိုင်ငံတကာအသိုင်း အဝန်းအတွက် စိုးရိမ်ဖွယ် ရာပြဿနာများဖြစ်သည်။

အီရတ်စစ်ပွဲ

အဘူဒါဘီဂူးလပ်စင်ကာအဆိုအရ အီရတ်စစ်ပွဲသည် ကောင်းကျိုးထက်ဆိုးကျိုးကို ဖြစ်စေ သည်ဟု အီရတ်အများစု အထူးသဖြင့် ဆွန်နီမှတ်စလင်များက ယုံကြည်ကြသည်။ အီရတ်မှတစ်ဖွဲ့ များ အမြန်ဆုံးထွက် သွားသည်ကို ပိုမို နှစ်သက်ကြသည်။ စစ်ရေးအရ ပါဝင်ပတ်သက်မှုနှင့် ဆုတ်ခွာ ရေးမှာ အဓိက စိုးရိမ်စရာ ကိစ္စများ ဖြစ်သည်။

အာဖဂန်စစ်ပွဲ

အဘူဒါဘီဂူးလပ်စင်ကာ၏ အစီရင်ခံစာတစ်ပုဒ်အရ အာဖဂန်တို့သည် ၎င်းင်းတို့နိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီကို ကျေနပ်ခြင်းမရှိကြပေ။ ဤဒေသတွင် ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စီးပွားရေးဖွံ့ဖြိုးမှုတို့မှာ အဓိက စိုးရိမ်စရာကိစ္စများဖြစ်သည်။

အမေရိကန် ပါကစ္စတန် ပဋိပက္ခ

Pew စစ်တမ်း၏ အဆိုအရ ပါကစ္စတန်လူမျိုးအများစုသည် အမေရိကန်ကို ရန်သူနှင့် လုံခြုံရေး ခြိမ်းခြောက်မှုဟုမြင်ကြသည်။ ပါကစ္စတန်ပိုင်နက်တွင် အိုစမာဘင်လာဒင်ကို သတ်ဖြတ် သည်မှ စတင်၍ ပါကစ္စတန် အမေရိကန်ဆက်ဆံရေးတွင် ပြဿနာများဖြစ်လာသည်။ ပါကစ္စတန် သည် အကြမ်းဖက်အဖွဲ့ အစည်းများကို လက်ခံအားပေးသော နိုင်ငံဖြစ်သည်ဟူသော အမေရိကန် အယူအဆကြောင့်လည်း နှစ်နိုင်ငံကြား သဘောထားမကောင်းကြပေ။

အစ္စလာမ်အစိုးရထိန်းချုပ်မှုနှင့်သံတမန်ရေး

ပဋိပက္ခနယ်ပယ်များကို ကျော်လွန်သောအခါ အစ္စလာမ်ဘာသာသည် ဗဟုဝါဒမဆန်ဘဲ အခြားသော နိုင်ငံများနှင့်ငြိမ်းချမ်းသော ဆက်ဆံရေးကို ခြိမ်းခြောက်သည့်ဒေသများရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အစ္စလာမ်မစ် သမ္မတနိုင်ငံဖြစ်သော အီရန်သည် နူးကလီးယားလက်နက် ထုတ်လုပ်မှု ပြဿနာ ဖြစ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် အီရန်သည် ကုလသမဂ္ဂလုံခြုံရေးကောင်စီနှင့် အခြားနိုင်ငံများနှင့် အဆင်မပြေဖြစ်ရသည်။ အီရန်နှင့် အစ္စလာမ် အကြောင်းအခြေခံများသည် နိုင်ငံတစ်ခု၏ အမျိုးအမည်သည် မူဝါဒကို မည်သို့ပုံဖော်ကြောင်း ပြသနေသည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာသည် ဆော်ဒီဘာရေးဗီးယား၊ ပါကစ္စတန် ၊ အာဖဂန်နစ္စတန် နှင့် မော်လဒိုက်ကဲ့သို့သော အခြား နိုင်ငံများ တွင်လည်း နိုင်ငံတော် ဘာသာဖြစ်သည်။

အစ္စလာမ်မစ်နိုင်ငံဖြစ်သည်ဟူသော အခြေအနေသည် လောကီသို့မဟုတ် အနောက်တိုင်း အင်အားကြီးနိုင်ငံများနှင့် ဆက်ဆံရေးကို ဖိအားဖြစ်စေသည်။ သတင်းထောက်များအနေဖြင့် အစ္စလာမ်ယုံကြည်မှုစနစ်သည် ရန်လိုသော ဆက်ဆံရေးနှင့် ဆက်စပ်သည်ဟူသော ယူဆပုံမျိုး မပြုလုပ်ရန် သတိထားအပ်သည်။

ဆာလာဖစ်ဝါဒ

ဆာလာဖစ်တို့သည် အစောဆုံး အစ္စလာမ်ရှာရီယာဥပဒေပညာရှင်များဖြစ်ကြသည်။ ဆာလက်ဖ်ဆိုသည်မှာ ရှေးဟောင်းဟု အာရဗီဘာသာတွင် အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ ၎င်းတို့၏ အတွေး အခေါ် ဂိုဏ်းမတိုင်မီကပင် ၎င်းတို့မှာ ကျော်ကြားပြီးဖြစ်သည်။ အချို့သော ဆွန်နီမူဆလင်များသည် ကိုရမ်ကျမ်းကို ပိုမိုတိကျ စစ်မှန်စွာ ဖွင့်ဆိုရန်အတွက် ဆာလာဖစ်ဝါဒကို ကျင့်သုံးကြသည်။ အုပ်ချုပ်မှုပိုင်းမှာ အစ္စလာမ်ဘာသာနှင့် နေ့စဉ်ဘဝ ပေါင်းစည်းရန်အတွက်လည်း ဆာလာဖစ်ဝါဒ ကိုသုံးကြသည်။ သို့သော် ဆာလာဖစ်ဝါဒသည် အကြမ်းဖက် မှုနှင့် ဆက်စပ်ပြီး ဆာလာဖစ်ဝါဒ များသည် တစ်ခါတစ်ရံ အခြေခံဝါဒများ ဂျီဟတ်ဝါဒများအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသည်။ သတင်းသမား များအနေဖြင့် ဤအုပ်စုနှင့်ပတ်သက်သူများကို ရယ်ဒီကယ်များ အခြေခံဝါဒများ အစ္စလာမ်မစ်များ စသည်ဖြင့် သတ်မှတ်ရာတွင် ဂရုစိုက်သင့်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် အီဂျစ် Salafist Nour Party ကို သတင်းဖော်ပြခြင်းသည် စိုးရိမ်ဖွယ်ရာဖြစ်သည်။ ဆာလာဖစ်တို့သည် မူဆလင်ကမ္ဘာ၏ တစ်ရာခိုင် နှုန်းအောက်ကိုသာ ကိုယ်စားပြုနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် သတင်းသမားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ ဩဇာနှင့် ပတ်သက်၍ ခန့်မှန်းယူဆရာတွင် ဂရုစိုက်ရမည်။

ရှာရီယာဥပဒေ

ရှာရီဟာဥပဒေတွင် ဥပဒေစီရင်ထုံးများနှင့် စီရင်ထုံးများကို ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ဖွင့်ဆိုမှုတို့ပါ ဝင်သည်။ သို့သော် Middle East Outreach ကောင်စီ၏ အဆိုအရ မူဆလင်တို့သည် ရှာရီယာ ဥပဒေပါ အကြောင်းအရာများနှင့် ကျင့်သုံးမှုကို သဘောတူရန် မလိုအပ်ဟုသိရသည်။ မူဆလင်၊ အမေရိကန်တို့သည် ရှာရီယာ ဥပဒေကို ဥပဒေလမ်းညွှန်အဖြစ် ကျင့်သုံးခြင်းမနိုင်သော်လည်း အခြားနိုင်ငံမှ မူဆလင်များသည် ရှာရီယာ ဥပဒေကို ပိုမိုနီးကပ်စွာလိုက်နာနိုင်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် အီရန်ကဲ့သို့သော ဒီမိုကရေစီ အုပ်ချုပ်ရေး အသုံးမပြုသော နိုင်ငံများသည် ရှာရီယာဥပဒေကို ပိုမို အသုံးပြုဖွယ်ရှိသည်။ The Council of foreign Relations က ရှာရီယာဥပဒေ၏ ပြစ်ဒဏ်အမျိုးမျိုးကို ရှင်းပြပြီး ရှာရီယာဥပဒေသည် အမျိုးသမီးများသို့မဟုတ် လောကီအုပ်ချုပ်ရေးပုံစံနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်း နှင့်မည်သို့ အံဝင်ဝင်ကျဖြစ်သည်ကို ရှင်းပြသည်။ Institute for Social Policy and Understanding ၏လေ့လာမှုတစ်ခုအရ ရှာရီယာဥပဒေကို မူဆလင်မဟုတ်သော နိုင်ငံများတွင် ခေတ်သစ်ဘဝ အတွက် ပြုပြင်အသုံးပြုနိုင်သည်ဟု ဆိုသည်။

နေ့စဉ်ဘဝတွင် အစ္စလာမ်ဘာသာကိုလိုက်နာခြင်း

အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ ဝတ်ပြုခြင်း၊ ဝတ်စားဆင်ယင်ခြင်းနှင့်စားသောက်ခြင်းတို့ကို လိုက်နာရန် အတွက် မူဆလင်များသည် သီးခြားနေရာထိုင်ခင်းမကြာခဏလိုအပ်တတ်သည်။ ကျောင်းများ၊ အလုပ်နေရာများ ထောင်များတွင် ဤသို့လုပ်ရန်ငြင်းပယ်ခံရသောအခါ ပဋိပက္ခဖြစ်နိုင်ပြီး အရာတစ်ရံ တရားစွဲဆိုမှုများပင်ဖြစ် တတ်သည်။ ထို့အပြင် မူဆလင်လူ့အဖွဲ့အစည်းများသည် အမေရိကန် နှင့်ဥရောပယဉ်ကျေးမှုများနှင့် လိုက်လျောညီထွေမဖြစ်သော ဝတ်စားဆင်ယင်မှုနှင့် အချို့သော အစားအသောက် အလေ့အထ ယုံကြည်မှုတွင် လူငယ်များ၊ အရွယ်ရောက်ပြီး လူငယ်များနှင့် ဆက်ဆံရန် ရှန်းကန်နေကြရသည်။

ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုသည် အစ္စလာမ်ဘာသာရေးအလေ့အထတွင် အရေးကြီးသော နယ်ပယ် ဖြစ်သည်။ အစားအသောက်ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များ(ဟာလာပြုလုပ်ခြင်း) လူနာ၏သင့်တင့် လျှောက်ပတ်မှုနှင့် ရန်နေရာလိုအပ်ခြင်းစသည်တို့ဖြစ်ပြီး ကျန်းမာရေးမညီမျှမှုကို တားဆီးရန် လေးစားလိုက်နာသင့်သည်။ မူဆလင်တို့သည် မူဆလင်အခြေခံအဆောက်အအုံများဖြစ်သည့် မူဆလင်ကျောင်းများ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှု ဌာနများနိုင်ငံသားအဖွဲ့အစည်းများ ၊ ဘဏ်များ စသည်တို့ကို တည်ထောင်လာကြသည်။ အစ္စလာမ်သည် အတိုးယူခြင်း၊ ပေးခြင်းကိုတားမြစ်သည်။

လိင်တူနှစ်သက်မှု

မိန်းမလျှာအဖြစ် သတ်မှတ်ခံရသော မူဆလင်များသည် ခွဲခြားဆက်ဆံမှုခံရပြီး အကြမ်းဖက် မှု၏ သားကောင်များ ဖြစ်ကြရသည်။ အချို့သော လိင်အပြုအမူများမှာ အီရန်၊ မော်ရိုကိုနှင့် ဆော်ဒီအာရေးဗီးယားကဲ့သို့သော အရှေ့အလယ်ပိုင်းနိုင်ငံအများအပြားတွင် တရားမဝင်ပါ။ သို့သော် အချို့သော ပညာရှင်များက ကိုရမ်ကျမ်းသည် လိင်တူနှစ်သက်မှုကို တရားမဝင်ဟုဆိုထားခြင်းမရှိဟု ထောက်ပြကြသည်။ ကာမဂုဏ်ပုံစံ တစ်မျိုးနှင့် အလားအလာရှိသော ကြမ်းတမ်းသည့် ကာမဂုဏ် အမူအရာဟုသာ ဆိုကြသည်။

အထွေထွေပြဿနာများ

၎င်းတို့၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုပုံသဏ္ဍာန်ကြောင့် အခြားပုံစံများနှင့် အံဝင်ဝင်ကျသော မူဆလင်များ၏ ရုပ်ပုံများ၊ ဓါတ်ပုံများကို ပြသပြီး လူမျိုးရေး ပုံဖော်ခြင်း မပြုလုပ်ပါနှင့်။

အစ္စလာမ်ဘာသာအားလုံးအတွက် ကိုယ်စားပြုနိုင်သော မူဆလင်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး တစ်ယောက်မျှ မရှိပါ။ ကမ္ဘာ့အစ္စလာမ်ခေါင်းဆောင်လဲ မရှိပါ။ ဘာသာရေး၏ အဓိက အခွဲလည်း မရှိပါ။ I mans ဘုန်းတော်ကြီးများနှင့် အခြားဒေသဆိုင်ရာ ခေါင်းဆောင်များသည် စေတနာတရား ဟောဆရာ၊ rabbis တရား ဟောဆရာများ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ကြပြီး အစ္စလာမ်မစ် ဥပဒေများကို ဖွင့်ဆိုရန်သာ မကြာခဏ အာရုံစိုက်တတ်ကြသည်။ ဗဟိုအာဏာပိုင် မရှိသောကြောင့် ကျမ်းစာနှင့် ဥပဒေဖွင့်ဆိုမှုများ သည် ဒေသအလိုက်၊ နိုင်ငံအလိုက် ဗလီအလိုက်ပင် ကွဲပြားမှု ရှိနိုင်သည်။

လေ့လာရေးလမ်းညွှန်

A

abaya - မူဆလင်အမျိုးသမီးများ ဝတ်သည့် ဝတ်ရုံနှင့်တူသော အဝတ်အထည်။ များသောအားဖြင့် အနက် ရောင်ဖြစ်ပြီး အကျီပွအရှည် သို့မဟုတ် ပုခုံးနှင့် ဦးခေါင်းကို ရစ်ပတ်ရသော အဝတ်လည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ ၎င်းကို တစ်ခါတစ်ရံ hijab သို့ niqab နှင့် တွဲ၍ ဝတ်ဆင်ကြသည်။

Ablution

လူတစ်ဦး၏ ရောဂါ အကုသိုလ်များကို သန့်စင်ရန် အခြားသူများကို နှိမ့်ချ ဝန်ဆောင်ရန် ဘာသာရေး ထုံးတမ်းစဉ်လာအရ ဆေးကြောသော အလေ့အထ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ၌ ရေနစ်ခြင်း၊ ခြေထောက်ဆေးခြင်း တို့မှာ ablution ပုံစံများဖြစ်သည်။ Liturgical ခရစ်ယာန်ဘုရားကျောင်းများ၌ ဘေ့ကအသည မှာ လက်ချောင်း များ သန့်စင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် Eucharist ၏ လှေ့ကို သန့်စင်ခြင်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ အစ္စလာမ် ဘာသာတွင်မူ ablution မှာ Tudu ဟု လူသိများသော ဝတ်မပြုမီ ဘာသာရေးထုံးစံအရ ဆေးကြောခြင်း ဖြစ်သည်။ Judism ၌ mikvah ၌ စိမ်ခြင်းမှာ ablution ဖြစ်သည်။

adhan - အစ္စလာမ်မစ် ဝတ်ပြုရန် ဆော်သြခြင်း

Ahl al - Kitab - ကိုရမ်ကျမ်း၌ ဂျူးများ ၊ ခရစ်ယာန်များကို ခေါ်သော ဝေါဟာရ၊ အာရဗီ ဘာသာတွင် စာအုပ်ထဲမှ ပုဂ္ဂိုလ်များဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။

Al - Aqsa - ဂျေရုဆလင်မြို့ဟောင်းရှိ ၁၈ ရာစု ဗလီ၊ ထိုပတ်ဝန်းကျင်ဒေသကိုလည်း အာရပ်တို့က ဤသို့ သတ်မှတ်သည်။ ဂျူးတို့က ထိုဒေသကို Temple Mount ဟုခေါ်သည်။

Al-Isra B'Tal Miraj - တမာန်တော်မိုဟာမက်၏ မက္ကာမှ ဂျေရုဆလင်သို့ ခရီးအတွင်း ပွဲတော်တစ်ခု၊ ထိုပွဲ တော်တွင် မိုဟာမက်သည် အလှူနှင့် တွေ့ဆုံရန် ကောင်းကင်သို့ တက်သည်။

al-Ssaída - အစ္စလာမ်အစွန်းရောက်ဝါဒတစ်ခုနှင့် အိုစမာဘင်လာဒင်နှင့်ပတ်သက်သော နိုင်ငံတကာ အကြမ်းဖက်ကွန်ရက်၊ အာရဗီဘာသာ၌ အခြေစိုက်စခန်းဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။

Allah - အာရဗီဘာသာစကားအရ ဘုရားဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ အချို့သော မူဆလင်များသည် God နှင့် Allah တို့ မတူညီသည့် သဘော သက်ရောက်မည်ဆိုသဖြင့် အခြားဘာသာဝင်များနှင့် တွေ့ဆုံသောအခါ ယေဘုယျအားဖြင့် God ဟုသာ ရေးသား ပြောဆိုကြသည်။ သို့သော် Allah ဟု ရေးသားထားသော ကျမ်းစာများကို ကိုးကားသောအခါ Allah ဟုသာ သုံးပါ။

Allah akbar - အာရဗီဘာသာတွင် God သည် ကြီးမြတ်သည်ဟု သို့မဟုတ် God သည် အကြီးမြတ်ဆုံးဖြစ် သည်ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ မူဆလင်တို့သည် ၎င်းကို နေ့စဉ် ဝတ်ပြုချိန်၌ အကြိမ်များစွာ ရွတ်ဆိုကြသည်။ ပျော်ရွှင်သောအခါ ၎င်းတို့ ကြားသိရသည်ကို ကျေနပ်သောအခါ ရွတ်ဆိုကြသည်။

angels - ဝိညာဉ်တမာန်တော်များ၊ အကောင်း၊အဆိုးနှစ်မျိုးလုံးပါဝင်ပြီး ဂျူးဝါဒ၊ ခရစ်ယာန်၊ အစ္စလာမ်နှင့် အခြား အစဉ်အလာတွင် လက်ခံကြသည်။ ဟီးဘရူး ကျမ်းစာ၊ ဓမ္မသစ်ကျမ်းနှင့် ကိုရမ်ကျမ်းတွင် ပါဝင်သည်။ အမည်၏ ရှေ့မှာ ရေးလျှင်စာလုံးကြီးဖြင့် ရေးပါ။ ဥပမာ Angel Gaabriel Aquiqah အစ္စလာမ်ဘာသာ သို့ မွေးဖွားခြင်း ကြိုဆိုခြင်း ပွဲတော်။

ayatollah - ရှီဟိုက် ဝေါဟာရ ဝါရင့် ဘုန်းတော်ကြီး၊ အမည်ရှေ့တွင် စာလုံးကြီးသုံးပါ။

barqa - မူဆလင်အမျိုးသမီးများအတွက် အဝတ်အကာ၊ အာဖန်နှင့် ပါကစ္စတန်တွင် တွေ့ရများသည်။ မြင်နိုင်ရန် မျက်လုံး အပေါက်ဖောက်ထားသည့် တစ်ကိုယ်လုံး လွှမ်းခြုံသော အဝတ်အထည် abaya, hijaband niqab တို့ကို ကြည့်ပါ။

Caliph - ပရောဖက်မိုဟာမက်၊ U mmah ၏ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်၊ အစ္စလာမ်လူ့အဖွဲ့ အစည်းခေါင်းဆောင်တို့ကို ဆက်ခံသူ၊ မိုဟာမက်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် မည်သူဆက်ခံမည်နှင့် ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှုကြောင့် ရှီဟိုက်က ဆွန်နီအကွဲအပြဲဖြစ်ပြီး ယနေ့အထိ ဆက်လက်ကွဲပြား နေသည်။ အများစု ဆွန်နီတို့၏ အဆိုအရ ပထမဆုံး ယဇူဝစု လေးဦးတို့မှာ Abu Bakr As-Sisidiq Omar 1bn Al-βGhattab, Othman 1bn Affan နှင့် Ali Ibn Abi Talib တို့ ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့လေးဦးကို Rightly Guided Calip - အမှန်လမ်းညွှန်သော ကာလစ် များဟု ခေါ်ကြသည်။ ရှီဟိုက်တို့ကမူ မိုဟာမက်၏ ဆွေမျိုးများကသာ သူ့ကို ဆက်ခံသင့်သည်ဟု ယူဆ သည်။ khalifah ဟုလည်းခေါ်သည်။

caliphate - caliph အုပ်ချုပ်သော အစ္စလာမ်နိုင်ငံများ၊ ၁၅၁၇ ခုနှစ်တွင် အော်တိုမန်တို့က ကယ်လီဖိတ် ကို သိမ်းသည်မှာ ၁၉၂၃ အထိ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ လောကီ တူရကီနိုင်ငံ ဖြစ်ပေါ်လာသည်။ အိုစမာဘင်လာဒင်က ယူငူစုအေန ပြန်ထူထောင်ရန် ဟောကြားသည်။

D

Da'Wah - အခြားသူများကို အစ္စလာမ်ဘာသာသို့ ဖိတ်ခေါ်ခြင်း၊ သာသနာပြုခြင်း၊

dhikr - ဘုရားကို သတိရခြင်း၊ အထူးသဖြင့် အခြားသိစိတ်အခြေအနေကို စွဲဆောင်ရန် ဘုရား၏ အမည်နာမကို သံပြိုင်အော်သောအခါတွင် သုံးသည်။

dogma - ခရစ်ယာန်နှင့် အစ္စလာမ်ကဲ့သို့သော ဘာသာများတွင် သါဝါကို လိုက်နာရမည့် အနှစ်သာရ သဘောတရားဟု ယူဆကြသည်။ ရိုမန်ကက်သလစ်ဘာသာတွင် ကျောင်းတော်က ကြေသွားသော ကောင်းကင်ဘုံက ပြသသော အမှန်တရားဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။ သါဝါကို ကျမ်းစာ၌ အခြေခံရသည်။ တဆင့်စကားကို ငြင်းပယ်ရသည်။

Du'a - ဘုရားကို အရိုအသေပြုသော လူတစ်ဦးခြင်းအတွက် အစ္စလာမ်ဝေါဟာရ၊ တိုင်တည်ခြင်းဟု အာရဗီ ဘာသာ၌ အဓိပ္ပါယ်ရ။

E

Eid al Adha - ယစ်ပူဇော်စားပွဲဟု အဓိပ္ပါယ်ရ၊ မက္ကာသို့ နှစ်စဉ် ခရီးသွားခြင်း ပါဝင်ပြီးဟာဂျီဟု သိကြ။ နေရာတိုင်းရှိ မူဆလင်တို့ Eid al Adha ကို ကျင်းပသည်။

Eid al Fitr—ရာမာဒန်ဥပုသ်လ ကုန်ဆုံးသည့် အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်သော ပျော်ရွှင်ဖွယ်ရာ အားလပ်ရက် တစ်ရက်ဖြစ်သည်။ ၎င်းနေ့ကို ရပ်ကွက်ဒေသဆိုင်ရာ ဆုတောင်းဝတ်ပြုမှုများ လှူဒါန်းမှုများနှင့် အထူးဟင်လျာ စားသောက်ဖွယ်ရာများဖြင့် ကျင်းပကြသည်။ ၎င်းနေ့တွင် ဥပုသ်စောင့်ခြင်းကို တားမြစ်ထားသည်။ ယင်းအားလပ်ရက် နေ့မှာ နှစ်စဉ် ရက်စွဲ ပြောင်းလဲလေ့ရှိသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ မွတ်စလင်တို့သည် ရက်ပေါင်း (၃၅၄)ရက်သာ ပါဝင်သော လကိုအခြေခံသည့် ပြက္ခဒိန်တစ်ခုကို အသုံးပြုသော ကြောင့်ဖြစ် သည်။ အီးဒ်အယ်လ် ဖ်တ်အာသည် လအသစ်ကို မြင်ရခြင်းဖြင့် စတင်သည်။ (ရာမာဒန်ကိုကြည့်ပါ)။

End times—ယေဘုယျအားဖြင့် ယေရှုခရစ်ဒုတိယမြောက် လာရောက်ခြင်းဖြင့် အရင်ကြသော ကြီးစွာ သော ဆင်း ရဲ ဒုက္ခခံစားရသည့် အချိန်ကာလကို ရည်ညွှန်းသည်။ အေဘရာဟင်ဘာသာများ (ဂျူးဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ နှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ)တွင် အပြိုင်အဖြစ်အပျက်များ ဖြစ်မြစ်အကြောင်းအရင်းများ ရှိ သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ နေ့ရက်များ၏ အဆုံးဟုလည်းခေါ်သည်။

Fatwa (ဖက်တဝါ) —အစ္စလာမ်ပညာရှင်ကြီးတစ်ဦးက ထုတ်ပြန်သော အစ္စလာမ်ဥပဒေဆိုင်ရာ ပြဌာန်းချက် တစ်ခု သို့မဟုတ် တရားရေးရာ ထင်မြင်ယူဆချက်။

Fiqh (ဖစ်က်အိတ်ချ်) —ကိုရမ်နှင့် အခြားမြင့်မြတ်သော တရားဒေသနာများအား လေ့လာမှုအပေါ် အခြေခံသည့် အစ္စလာမ်ဥပဒေအတတ်ပညာ။

Five Pillars of Islam (အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ မဏ္ဍိုင်ကြီးငါးခု) ။ ။ ဘုရားသခင်နှင့်ဆက်သွယ်ရာတွင် မွတ်စလင်များ၏ ပုဂ္ဂလိကဘဝများကို လမ်းညွှန်ပေးသော အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ အခြေခံအကျဆုံး ကဏ္ဍများဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်၏ ဂိုဏ်းခွဲအားလုံးက ၎င်းတို့ကိုလက်ခံသည်။ ပထမဆုံးမဏ္ဍိုင်မှာ ရှာဟာဒါ သို့မဟုတ် အလ္လာကိုယုံကြည်ကြောင်း ဝန်ခံမှု ဖြစ်သည်။ မိုဟာမက်မှာ အလ္လာ၏ တမန်တော်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယမဏ္ဍိုင် မှာ ဆာလက် သို့မဟုတ် ယုံကြည်မှု၌ မပြောင်း မလဲရိုနေခြင်းအတွက် တစ်နေ့ကို ငါးကြိမ်ရှိခိုးခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ရှိခိုးခြင်းကို ပြဌာန်းထားသည့် ဘာသာရေးအခန်း အနားတစ်ခုနှင့်အတူ ပြဌာန်းထားသည့်အချိန်တွင် ပြုလုပ်သည်။ တတိယမဏ္ဍိုင်မှာ ဇာကာတ် (ခေါ်) ဆင်းရဲသားများကို သွေးလှူခြင်း ဖြစ်သည်။ စတုတ္ထ မဏ္ဍိုင်မှာ ရာမာဒန်ခေါ် မြင့်မြတ်သော လအတွင်း ဥပုသ်စောင့်ခြင်းဖြစ်သည်။ ပဉ္စမမဏ္ဍိုင်မှာ ဟာ့ဂျ် သို့မဟုတ် မြင့်မြတ်သည့် မက္ကာမြို့သို့ ဘုရားဖူးသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်းမာ၍ ဘဏ္ဍာရေးအရ တတ်နိုင် သော မွတ်စလင်တိုင်းသည် မက္ကာသို့ အနည်းဆုံး တစ်ကြိမ်သွားရောက်ဘုရားဖူးရန်လိုသည်။

Golden rule (ရွှေစည်းမျဉ်း) —သင့်အား ပြုမှုဆက်ဆံ စေချင်သလို အခြားသူများကို ပြုမှုဆက်ဆံ ပါဟု တိုတိုနှင့်ရှင်းရှင်း ဖော်ပြထားသော ရွှေစည်းမျဉ်း၏ မူကွဲများကို ခရစ်ယာန်ဘာသာ ဂျူးဘာသာနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ အပါအဝင် အဓိကဘာသာတိုင်း၏ ဓမ္မစာပေများတွင် တွေ့ရသည်။

Grand mufti — အမြင့်ဆုံး အစ္စလာမ်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင် တစ်နည်းအားဖြင့် အစ္စလာမ်ဘာသာရေး ဥပဒေ အမြင့်ဆုံးအရာရှိ။ တစ်စုံတစ်ယောက်သည် မြို့တစ်မြို့၊ ဒေသတစ်ခု၊ နိုင်ငံတစ်ခု၏ grand mufti ဖြစ်နိုင်သည်။ ၎င်းရာထူးကို ဆွန်နီ မွတ်စလင်များ အများဆုံး အသုံးပြုသည်။ နာမည်တစ်ခု ရှေ့တွင် သုံးသောအခါ စာလုံး ကြီးဖြင့် ရေးရသည်။

Hadith (ဟာဒီးသ်) — မိုဟာမက်နှင့် ၎င်း၏အရင်းနှီးဆုံး အပေါင်းအဖော်များ၏ ဆိုရိုးစကား အပြုအမူ သို့မဟုတ် အစဉ်အလာဓလေ့အကြောင်း စီရင်ခံမှုဖြစ်သည်။ ၎င်းကို တစ်ခုကိန်းနာမ် အဖြစ်လည်း ကောင်း၊ အများကိန်း အဖြစ်လည်းကောင်း သုံးနိုင်သည်။ ဟာဒီးသ်ကို ကိုရမ်အကြောင်း ရှင်းလင်းခြင်း အဖြစ် မွတ်စလင်တို့က ရှုမြင်သည်။ လမ်းညွှန်းမှုနှင့်ပတ်သက်လျှင် ဟာဒီးသ်သည် အစ္စလာမ် ကျမ်းမြတ်ပြီး လျှင် ဒုတိယမြောက်ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် အစ္စလာမ် ဥပဒေရှာရီယာ၏ အရင်းအမြစ်တစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ ယုံကြည်စိတ်ချရဆုံးအစီရင်ခံချုပ်နှစ်ခုမှာ ကိုးရာစုအစ္စလာမ် ပညာရှင်များဖြစ်သော ဘူခါရီ နှင့် ၎င်း၏ တပည့်တို့၏ အစီရင်ခံစာများဖြစ်သည်။

Hajj (ဟာ့ဂျ်) — အစ္စလာမ်ဘာသာတွင် တမန်တော်မိုဟာမက် မွေးဖွားသည့် နေရာဖြစ်သော ဆော်ဒီအာရေဘီးယားနိုင်ငံ မက္ကာမြို့သို့ ဘုရားဖူးသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ အစ္စလာမ်ဘာသာ၏ အဓိက မဏ္ဍိုင်ကြီး ငါးခုတွင် ပဉ္စမမြောက်မဏ္ဍိုင်ဖြစ်သည်။ တတ်နိုင်သော မွတ်စလင်တိုင်းသည် အနည်းဆုံး တစ်ကြိမ် ဟာ့ဂျ်ပြုလုပ်မည်ဟု မျှော်လင့်ရသည်။ ဟာ့ဂျ်ကို အစ္စလာမ်နှစ်တစ်နှစ်၏ ဆယ်နှစ်လမြောက် လ တွင် ပြုလုပ်ပြီး တိတိကျကျသတ်မှတ်ထားသော ဘာသာရေးထုံးတမ်းဓလေ့များကို ငါးရက်တာကာလ တစ်ခု အတွင်း ပြုလုပ်သည်။ မွတ်စလင်များသည် လအခြေပြုပြုကွဲဒိန်တစ်ခုကို အသုံးပြုကြသဖြင့် ဟာ့ဂျ်ပြု လုပ်သည့် ရက်များမှာ တစ်နှစ်နှင့် တစ်နှစ် မတူပေ။ အီးအယ်လ်အက်ဒ်ဟာ ပွဲတော်သည် ဟာ့ဂျ်ပြုလုပ် သည့် ကာလအကုန်တွင်ကျရောက်သည်။ ဟာဂျီဆိုသည်မှာမက္ကာတွင် ဟာ့ဂျ်ပြုလုပ်ပြီးသူများကို ခေါ်သည်။

Halal (ဟာလယ်လ်) — အာရပ်ဘာသာစကားတွင် အစ္စလာမ်ဘာသာ၌ ဥပဒေနှင့်ညီ၍ ခွင့်ပြုထား သော တစ်စုံတစ်ရာဖြစ်သည်။ ၎င်းအား အစ္စလာမ် အစားအသောက်ဆိုင်ရာ ဥပဒေများကို ရည်ညွှန်းလေ့ရှိသည်။ ၎င်းဥပဒေက အခြာအရာများအနက် အမဲနှင့် ကျက်ငှက်စသည်တို့ကို ဘာသာရေးထုံးဓလေ့နှင့် အညီ သတ်ဖြတ်စီရင်ရန် ပြဌာန်းပေးသည်။

Hamas (ဟားမက်စ်) — ပါလက်စတိုင်းရှိ အစ္စလာမ်မစ်နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုဖြစ်ပြီး ပါတီ၏ လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အမည်ကို လည်း ဟားမက်စ်ဟုပင် သုံးစွဲသည်။

Haram (ဟရဟင်းမ်) — အာရပ်ဘာသာစကားဖြစ်ပြီး အစ္စလာမ်ဘာသာတွင် တားမြစ်ထားသောအရာကိုခေါ်သည်။

Haram (ဟားရ်အဲမ်) — အာရပ်ဘာသာစကားဖြစ်ပြီး အထွဋ်အမြတ်နေရာ သို့မဟုတ် မြင့်မြတ်သော နယ် မြေဖြစ်သည်။ ယင်းနယ်မြေတွင် အရေးအားလုံး မချိုးဖောက်အပ် လေးစားလိုက်နာအပ်သည်ဟု ယူဆ သည်။ မက္ကာနှင့် မေဒီနာမြို့များကို မြင့်မြတ်သောနယ်မြေများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်။

Hezbollah (ဟစ်ဇ်ဘိုလာ) — လက်ဘနွန်ရှိ ရှီးယိုက် အစ္စလာမ်နိုင်ငံရေးပါတီဖြစ်သည်။ပါတီ၏လက်နက် ကိုင် အဖွဲ့အစည်းကိုလည်း ဟစ်ဇ်ဘိုဘာဟုပင်ခေါ်သည်။

hijab (ဟီဂျဲ့ဘ်) — ယေဘုယျအားဖြင့် မွတ်စလင်အမျိုးသမီးများ ၎င်းတို့၏ဦးခေါင်းကို လွှမ်းခြုံသည့် ခြုံလွှာကို ဖော်ပြရာတွင် အသုံးပြုသည်။ သို့သော်လည်း ရိုးရိုးယဉ်ယဉ် အိန္ဒြေရှိသော အဝတ်အစားကို ရည်ညွှန်းနိုင်ပြီး အိန္ဒြေရှိခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ကိုရမ်ကျမ်း၏ ညွှန်ကြားချက်ကြောင့် မွတ်စလင်အမျိုးသမီး များ ဝတ်ဆင်သော အဝတ်အစားကို ဆိုလိုသည်။ ဆွန်နီမွတ်စလင်များထက် ရှီးယိုက်မွတ်စလင်များက ဟီဂျဲ့ဘ်ကို ပို၍ဝတ်ဆင်သည်။ သို့သော်လည်း လည်းကောင်းတို့၏ ဗလီ သို့မဟုတ် အသိုင်းအဝိုင်း၏ စေခိုင်းမှု သို့မဟုတ် မိမိတို့၏ အသိစိတ်ပေါ်အခြေခံ၍ ဟီဂျဲ့ဘ်ကို ဝတ်မဝတ် အမျိုးသမီးများက ဆုံးဖြတ် သည်။ (abaya, burqa, niqab ကိုကြည့်ပါ)

hijrah (ဟစ်ဂျဲ့ရား) — အာရပ်ဘာသာစကားအရ အထွဋ်အမြတ်နေရာကို လိုက်လံရှာဖွေကာ အလျင် အမြန် သွားရောက်ခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ၎င်းဝေါဟာရကို တစ်မန်တော်မိုဟာမက် သက္ကရာဇ် (၆၂၂) ခုနှစ်က မက္ကာမှ မေဒီနာသို့ အလျင်အမြန်သွားရောက်ခြင်းကို ရည်ညွှန်းပြီး အစ္စလာမ်ပြက္ခဒိန်၏ အစအဖြစ် သတ် မှတ်သည်။ ထို့ပြင် ၎င်းဝေါဟာရကို hijara ဟုလည်း စာလုံးပေါင်းသည်။

I

ijtihad (အစ်ဂျဲ့တီဟက်ဒ်) — ကိုရမ်၊ ဟာဒီးသ်နှင့် ဘုရားသခင်၏ပြဌာန်းချက်များကို ဖော်ထုတ်သော တရားစာများကို ဆင်ခြင်သုံးသပ်ဖွင့်ဆိုသော လုပ်ငန်းစဉ်ဖြစ်သည်။ ဘာသာရေးပညာရှင်များသည် ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို လွန်ခဲ့သည့် ငါးရာစုကတည်းက ထိထိရောက်ရောက် အဆုံးသတ်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ သို့ သော် ခေတ်သစ်ကာလအ တွက် ယုံကြည်မှုကို ဖွင့်ဆိုရန် လိုအပ်ချက်တစ်ခုရှိနေသည်ဆိုသည့် မွတ်စလင် တချို့ကြောင့်ယင်းလုပ်ငန်းစဉ်မှာပြန်လည်ရှင်သန်လာသည်။ အစ်ဂျဲ့တီဟက်ဒ်မှာ ပညာရှင်များအတွက်သာ

သီးသန့်ထားသင့်သလော သို့မဟုတ် ဘာသာရေး အသိသုတ အခြေခံသာရှိသော မွတ်စလင်အားလုံးနှင့် ဆိုင်သလော ဆိုသည်နှင့်ပတ်သက်၍ အငြင်းပွားမှု ရှိနေသည်။

iman (အိမန်) —နေ့စဉ်သုံးစကားတွင် စုဝေးဝတ်ပြုမှုကို ဦးဆောင်သူ မည်သူမဆိုကို ခေါ်ဆိုသည် အခြား အမျိုးသမီးများအတွက် အိမန်လုပ်ရန် အမျိုးသမီးများကို ခွင့်ပြုထားသော်လည်း အစဉ်လာအားဖြင့် အမျိုး သားများကသာ အိမန်လုပ်လေ့ရှိသည်။ ဝတ်ပြုသူများကို ဦးဆောင်ရန်အတွက် တစ်စုံတစ်ယောက်သည် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်ရန်မလိုပေ။ ပိုမိုပုံစံတကျ ရှိသောအခြေအနေတစ်ခုတွင် အိမန်တစ်ဦး သည် ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်ရသည်။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်နိုင်သည်။ အိမန် တို့သည် မွတ်စလင်များနှင့် ဘုရားသခင်နှင့်ကြား ဆက်သွယ်ပေးသူများဖြစ်သည်ဟု ရှီးယိုက် အများအပြားက ယုံကြည်ကြသည်။ ထို့ပြင် အများ အပြားက တမန်တော်မိုဟာမက်ထံမှ ဆင်းသက်သူများဖြစ်သည့် အိမန် (၁၂)ပါးကို ယုံကြည်ကြပြီး မိုဟာမက် မှန်ကန် စွာဆက်ခံကြသူများ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ဆယ်နှစ်ပါးမြောက် အိမန်သည် သက္ကရာဇ် (၈၇၃)တွင် ကမ္ဘာမှ ပျောက်ကွယ် သွားသော်လည်း သူသည်ရှင်သန်နေဆဲဖြစ်ပြီး မာဒီ သို့မဟုတ် လမ်းညွှန်သူတစ်ဦးအဖြစ် ပြန်လာကာ ကမ္ဘာကြီးအဆုံးမသတ်မီအထိ တော်တည့်မှန်ကန်မှုကို ထိန်းသိန်း စောင့်ရှောက်လိမ့်မည်ဟု အိမန် (၁၂)ပါးကို ကိုးကွယ်ယုံကြည်သည့် ရှီးယိုက်တို့က ယုံကြည်ကြသည်။ ပထမရည်ညွှန်းချက်တွင် သင့်လျော် သောအမည်တစ်ခု၏ ရှေ့၌ အိမန်ကို အင်္ဂလိပ်အက္ခရာအကြီးဖြင့်ရေးပြီး ဒုတိယရည်ညွှန်းချက်တွင် လူ ပုဂ္ဂိုလ်၏ နောက်ဆုံးအမည်ကိုသာ အသုံးပြုပြီး အိမန် (၁၂)ပါးကို ရည်ညွှန်းသောအခါ အိမန်၏ အစကို စာလုံးကြီးဖြင့်ရေးရသည်။

intifada (အင်တီဖာဒါ) — ပုန်ကန်အုံကြွမှုကို ဖော်ပြသော အစ္စလာမ်ဝေါဟာရဖြစ်ပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် ဂါဇာ ကမ်းမြောင်နှင့် အနောက်ဖက်ကမ်းခြေတွင် အစ္စရေးတို့၏ သိမ်းပိုက်မှုကို ပါလက်စတိုင်းတို့က တော်လှန်မှုကို ရည်ညွှန်းအသုံးပြုပြီး တိကျသောဖြစ်ပျက်များက အင်တီဖာဒါအမျိုးမျိုး၏ အစပြုပုံများကို အမှတ်အသားပြု သည်။

Islam (အစ္စလာမ်) ခုနစ်ရာစုတွင် တမန်တော် မိုဟာမက်က မက္ကာတွင် ထူထောင်ခဲ့သော ဘာသာ တရားဖြစ်သည်။ အလ္လာ(ဘုရားသခင်)သည် အိန်ဂျဲလ်ဂါအရီးယယ် (နတ်မိမယ်)မှ တဆင့် သက္ကရာဇ် ၆၁၀ မှ ၎င်း ကွယ်လွန်သည့် ၆၃၂ခုနှစ်အထိ ကိုရမ်ကျမ်းကို ထုတ်ဖော်ပြသပေးခဲ့သည်ဟု မိုဟာ မက် က ပြောပြခဲ့သည်။ အစ္စလာမ်ကိုးကွယ်မှုများကို မွတ်စလင်ဟု ခေါ်ဆိုသည်။ မွတ်စလင်တို့သည် ဗလီ တစ်ခုတွင် ဝတ်ပြုကြရပြီး ၎င်းတို့၏ အပတ်စဉ် မြင့်မြတ်သော (ဘာသာရေးနှင့် ဆိုင်သော)နေ့မှာ သောကြာနေ့ဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဒုတိယမြောက်အကြီးမားဆုံး ဘာသာ တရား ဖြစ်သည်။ မိုဟာမက်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် အစ္စလာမ်သည် ဆွန်နီနှင့် ရှီးယိုက်ဟူ၍ ဂိုဏ်းကြီး နှစ်ဂိုဏ်း ကွဲသွားခဲ့သည်။ ယင်းသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ မိုဟာမက်နေရာဆက်ခံမည့်သူနှင့် ပတ်သတ်၍ အငြင်းပွားခဲ့ သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဆွန်နီ အရေအတွက်မှာ မွတ်စလင်အားလုံးပါ ရာရာခိုင်နှုန်း ခန့်ရှိမည်။ အီရန်၊ အီရတ်၊ လတ်ဘနွန်နှင့် ဘာရိန်းတို့ရှိ မွတ်စလင်အများစုမှာ ရှီးယိုက်များဖြစ်သည်။ ဆွန်နီက အခြား အစ္စလာမ်နိုင်ငံများတွင် အများစုဖြစ်သည်။ ဆွန်နီနှင့် ရှီးယိုက်တို့တွင် အစ္စလာမ် madhhab သို့မဟုတ် အတွေးအခေါ် ဂိုဏ်းများနှင့် အခြားဘာသာရေး ဓလေ့အမျိုးမျိုးရှိသည်။ ဗဟိုဘာသာရေး အာဏာ ပိုင်မရှိသောကြောင့် ဘာသာရေးနှင့် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ ဖွင့်ဆိုချက်များမှာ တစ်ဒေသနှင့် တစ်ဒေသ တစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံမတူနိုင်သကဲ့သို့ ဗလီတစ်ခုနှင့် တစ်ခုပင်ကွဲပြားနိုင်သည်။ အမည်တစ်ခုပါ ရှေ့ တွင် သုံးသောအခါ အစ္စလာမ်ဘွဲ့အမည်များကို စာလုံးကြီးဖြင့်ရေးပြီး အခြားနေရာတွင် စာလုံးသေး ဖြင့် ရေးသည်။ ပထမရည်ညွှန်းမှုတွင် ဘွဲ့အမည်နှင့် နာမည်တို့ကို အသုံးပြုပြီး ယင်းနောက် လူပုဂ္ဂိုလ် ပါ နောက်ဆုံးအမည်ကိုသာ အသုံးပြုသည်။ ရှီးယိုက်နှင့် ဆွန်နီ တို့သည် တူညီသောဘာသာရေး ဘွဲ့ အမည် အနည်းငယ်ကို အသုံးပြုရာတွင် တူညီသော်လည်း အခြားသောအရာများ၌ ကွဲပြားသည်။ ရှီးယိုက်တို့က ဆွန်နီ တို့ထက် အမွေဆက်ခံမှုတွင် ပိုမိုဖွင့်ဆိုလေ့ရှိသည်။ သာဓကအားဖြင့် လူစု လူဝေးဖြင့် ဝတ်ပြုမှုကို တည်ထောင်သောသူအား အီမန်ဟု ဆွန်နီ တို့က ခေါ်ဆိုသော်လည်း ရှီးယိုက် တို့ကမူ မိုဟာမက်မှ ဆင်းသက်လာသူ အီမန်၁၂ပါးထဲမှ တစ်ပါးပါးကို ရည်ညွှန်းသည်။ ၎င်း ၁၂ပါး သည် မိုဟာမက်၏နေရာကို မှန်ကန်စွာဆက်ခံသူများဖြစ်သည်ဟု ရှီးယိုက်တို့က ယုံကြည်သည်။ ကျန်တစ်ဖက်တွင် ရှိတ်ခ် အသိုင်းအဝိုင်းနှစ်ခုစလုံးတွင် သုံးပြုသည်။ သို့သော်လည်း ရှိတ်ခ်တို့ ရိုသေ လေးစားမှုကိုပြသည့်အနေဖြင့် အသက်ကြီးသော အမျိုးသားများကို ခေါ်ဆိုရာတွင်လည်း သုံးနိုင်သကဲ့ သို့ ပုံစံတကျလေ့ကျင့်ပေးထားသော ပညာရှင်တစ်ဦးအတွက် အသုံးပြုနိုင်သည် ဆူဖီမွတ်စလင် များကြားတွင် ရှိတ်ခ်သသည် ပိုမိုသီးသန့်ဆန်သော အဆင့်အတန်းတစ်ခုကို ရည်ညွှန်းပြီး အဆင့်မြင့် စွာ လေ့ကျင့်ပေးထားသော ပညာရှင်များနှင့် ဆွန်နီ အကြီးအကဲများအတွက် သီးသန့်ထားသည်။

ရိုးတိုက်များကြားတွင် မူလာများမှာ အဆင့်နိမ့်ဘာသာရေးဆရာများဖြစ်ပြီး ဘာသာရေးဆိုင်ရာပညာ၌ အခြေခံသာရှိသည်။ ဟူဂျက်အယ် အစ္စလာမ် (hujjatal-Islam)သည်။ မူလာများထက် ပိုမိုတတ်မြောက်တတ်မြောက်လွယ်သည်။ တရားစီရင်ရေးပြဋ္ဌာန်းချက်များကို ထုတ်ပြန်ခွင့်မရှိပေ။ မတ်ဂျီဟာ ဟစ်ဒ်နှင့်ဖာကီတို့မှာ အစ္စလာမ်ဥပဒေက ဇာတ်မြင့်သူတို့ဖြစ်၍ ပြဋ္ဌာန်းချက် ထုတ်ပြန်နိုင်သည့် အာဏာ ရှိသည်။ ပိုမိုအဆင့်မြင့်သော မတ်ဂျီဟာဟစ်ဒ်တို့ကို မာရ်ဂျာဟုခေါ်ပြီး ၎င်းတို့အနက် ပညာအတတ်မြောက်ဆုံးသူများကို အယာတိုလာဟုခေါ်သည်။ အီမန်နှင့် ရိုတ်ခ်တို့အပြင် ဆွန်နီဘွဲ့အမည်များတွင် မတ်ဖ်တီနှင့် ဂရဲန်ဒ်မတ်ဖ်တီ (Grand Muqti) တို့ပါဝင်ပြီး ယင်းတို့မှာ အောင်အီလူးရှင်းတစ်ခုအပ်နှင်းသော ပိုမိုမြင့်သော အဆင့်အတန်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ Grand Muqtiများမှာ နိုင်ငံတစ်ခုတွင် ထိပ်တန်း ဘာသာရေးပညာရှင်ဖြစ်သည်။ ကိုရမ်ကို အာရပ်လို ရေးသားထားသဖြင့် အာရပ်အားလုံးမှာ မွတ်စလင်များ ဖြစ်သည်ဆိုသည့် မှားယွင်းသည့် ထိုယူဆချက်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ယင်းမှာ တစ်ခုမျှ မမှန်ကန်ပေ။

Islamic (အစ္စလာမ်မစ်) ။ ။ အစ္စလာမ်ဘာသာတို့ဖော်ပြရာတွင် သုံးသော နာမဝိသေသနတစ်ခုဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ Islamist နှင့် အဓိပ္ပါယ်မတူပေ။

Islamist (အစ္စလာမ်စ်) ။ ။ အေပီသတင်းဌာန၏ပုံစံကို သာယူပါ။ အစ္စလာမ်ဘာသာကပြဋ္ဌာန်းသော ဥပဒေများနှင့်အညီ လူအဖွဲ့အစည်း အားလုံးတန်းတူလိုက်နာကျင့်သုံးရေးကို တောင်းဆိုသော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုကို အားပေးထောက်ခံသူဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်သည်။ Islamistကို Islamic fighter စစ်သွေး ကြွများ၊ စွန်းရောက်ဝါဒီ သို့မဟုတ် အခြေခံဝါဒီတို့နှင့် အဓိပ္ပါယ်ဆင်အသုံးအနှုန်းအဖြစ် အသုံးမပြုပါနှင့် အဖြစ်ပျက်တွင် စစ်သွေးကြွအဖွဲ့အား အထုပ်များပါမည်သူကို တိတိကျကျခွဲခြားပါ။ သာဓကအနေဖြင့် အယ်လ်ကားဒါး ဆက်နွယ်၊ ဟစ်ဒ်ဘိုလာ၊ တာလီဘန် စသည်ဖြင့် ကိုရမ်ကျမ်းကို နိုင်ငံရေး မော်ဒယ်လာဒ်ဥပဒေအဖြစ် ရှုမြင်သူများက ပင်မ နိုင်ငံရေး သမားများလှသည်။ ဂျီဟတ်ဒီ ဟု ခေါ်သည်။ စစ်သွေးကြွများအထိ ကျယ်ပြန့် များပြားမည်။ မွတ်စလင်များ သိမ်းကျုံးရှုမြင်လေ့ရှိသည်။ Jihad (ဂျီဟတ်ဒ်) ။ ။ အာရပ်စကားလုံး ပြင်းထန်စွာ ကြိုးစား၍လုပ်ခြင်းဟု ဖွင့်ဆိုသည်။

အစဉ်အလာအားဖြင့် မွတ်စလင် မဟုတ်သူများရန်မှ ကာကွယ်ရေးအတွက် စစ်ရေး တိုက်ခိုက်မှုကို ဖော်ပြရာတွင် အသုံးပြုသည်လည်း အများအားဖြင့် မှာမြင့်မြတ်မှုအတွက် အတွင်းစိတ်၌ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားခြင်းအတွက် အသုံးပြုသည်။ ယင်းစစ်သွေးကြွမွတ်စလင်များသည် အာရပ်ဒေသများ အပါအဝင် မွတ်စလင်မဟုတ်သူများသည် အပေါ်ရန်လိုသော လက်နက်ကိုင်တိုက်ခိုက်မှုများ ပြုလုပ်ရန် တောင်းဆိုသည့် အခါ ၎င်းဝေါဟာရကို သုံးမည်။ ထို့အပြင် မသန့်စင်ဟု ၎င်းတို့က ယူဆသောအခြား

မွတ်စလင်များကိုလည်း တိုက်ခိုက်ရန် တောင်းဆိုသည်။ ယင်းအပြုအမူအားလုံးကိုပင်မ မွတ်စလင် ဘာသာကရှုတ်ချသည်။ မီဒီယာအများကပြရာတွင် ဂျီဟတ်ကို မြင့်မြတ်သော စစ်ပွဲဟုဘာသာပြန် သုံးနှုန်းသော်လည်း အမှန်အားဖြင့် ယင်းတို့အဓိပ္ပါယ်မထွက်ပေ။ မွတ်စလင်အများစုက ယင်းသို့ အဓိပ္ပါယ်နှင့် မသုံးကြပေ။

Keffiyeh အဖန်ဂန်များ ဦးခေါင်းအဝတ်။ Koran: Quranသည် ပိုမိုနှစ်သက်ပြသည့် စာလုံးပေါင်းဖြစ်ပြီး ရည်ညွှန်းရာတွင် စကားလုံး၌အစအကွဲရာကို အမြဲတမ်းစာလုံးကြီးဖြင့် ပေါင်းသည်။ တိကျသော ဘွဲ့တို့အမည်တစ်ခုတွင် ရှိနေလျှင်သာ Koran ကိုသုံးစွဲသင့်သည်။

Kufi ။ ။ မွတ်စလင်အမျိုးသား အချို့သာ ဝတ်ဆင်သော ဦးထုတ်ပျော့

Madhhalo ။ ။ အစ္စလာမ်တွေးခေါ်မျှော်မြင်ရေးအလျှောက် (ဂိုဏ်း) ဖြစ်သည်။ ဆွန်နီမွတ်စလင် အများစုလိုက်နာ သင်ယူသော အတွေးခေါ်မျှော်မြင်ရေးဂိုဏ်းလေးခုရှိပြီး ၎င်းတို့မှာ ဟာနာဖီ၊ မာလီကီ ရှာဖီးအီနှင့် ဟန်ဘာလီတို့ ဖြစ်သည်။ ယင်းဂိုဏ်းများမှာကြီးမားသော တူညီမှုများရှိပြီး ယုံကြည်မှုတွင် အခြေခံအချက်အလက်များမှာ ကပ်စပ်ပစ္စည်း ပိုမိုအားအသေးစိတ်သောအချက်အလက်များတွင်သာ ခြားနားဘွယ်ရာရှိသည်။ ဂျာဗာရီနှင့် ဇေဒီမှာ ရိုးဟိုက်တို့မှာ အဓိကတွေးခေါ်ရေးဂိုဏ်းကြီး နှစ်ခုဖြစ် သည်။

Madrassa: ဗလီတစ်ခုနှင့် တွဲဖက်ထားသော မွတ်စလင်များ ပညာသင်ရာနေရာ။

Mahdi (မားဒီ) ကမ္ဘာကြီးအဆုံးမသတ်မှီ အချိန်အနည်းငယ်ကြာ ××× မှန်ကန်မှုကိုပြန်လည် ထိန်းသိမ်းရန် ပေါ်လာမည်ဟု မွတ်စလင် အများအပြားက ယုံကြည်သည့် လမ်းညွှန်မှုဖြစ်သည်။ မားဒီ သည် ၁၂ ဦးမြောက် အိမန်ဟု ရိုးဟိုက် မွတ်စလင်များက ယုံကြည်သည်။ ဆွန်နီ အများအပြားလည်း မားဒီကို ယုံကြည်သည်။ သို့သော် ၎င်းသည် ၁၂ ဦးမြောက် အိမန်ဆိုသည်ကိုမူ အမြဲမယုံကျပေ။ သို့သော်လည်း ဆွန်နီ အာဏာပိုင်များက မားဒီ၌ ယုံကြည်မှုကိုပယ်ချခဲ့သည်ဟု အချို့က ×× ခဲ့သည်။

Mecca - မက္ကာ- မိုဟာမက်ကို မွေးဖွားရာ နေရာဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်အားလုံး၏ အမြင့်မြတ်ဆုံး နေရာဖြစ်သည်။ ဆော်ဒီအာရေးဘီယား နိုင်ငံအရှေ့ဘက်ပိုင်းတွင် ရှိသော မက္ကာသည် မွတ်စလင်များ၏ ဝတ်ပြုမှုဆုံး နေရာဖြစ်သည်။ မွတ်စလင်များ မက္ကာဘက်သို့ လှည့်၍ တစ်နေ့ငါးကြိမ် ရိုးခိုးသည်။

Monotheism :: တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားသခင်ကို ကိုးကွယ်သော ဘာသာတရားကို ဆိုလိုသည်။ ဂျူးဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ တို့သည် တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားကို ကိုးကွယ်မည့် ကမ္ဘာ့ဘာသာကြီး (၃)ခုဖြစ်သည်။

Moslem: : Muslim အတွက် ရှေးကျဆုံး ဝေါဟာဖြစ်သည်။ သင့်လျော်သော ဘာသာရပ်တစ်ခု အပါအဝင် အစိတ်အပိုင်းမဟုတ်လျှင် မသုံးစွဲသင့်ပေ။

Mosque : (ဗလီ) မွတ်စလင်အများစု ဝတ်ပြုဆုတောင်းရာ အဆောက်အအုံ၊ ဗလီမျှော်စင် (Minoret) မှ နေ့စဉ် ဝတ်ပြုရန်နိုးဆော်ဟစ်အော်သည်။

Muhammad ။ ။ အစ္စလာမ်ဘာသာမှာ အရေးကြီးဆုံး တမန်တော်ဖြစ်သည်။ မွတ်စလင်များ သည် မိုဟာမက် မတိုင်ခင်ကတည်းကရှိခဲ့သော အစ္စလာမ်ကိုယုံကြည်ကြသောကြောင့် ၎င်းတို့ အစ္စလာမ် ဘာသာ၏ နောက်ဆုံးတမန်တော်အဖြစ်ယူဆသည်။ တည်ထောင်သူအဖြစ်မယူဆ လျှင် မွတ်စလင်မဟုတ်သူများက မိုဟာမက်ကို အစ္စလာမ်ဘာသာ တည်ထောင်သူဖြစ်ရမည်ဟု ညွှန်းကြ သည်။ မိုဟာမက်ပါအမည်ဖြင့် အသုံးပြုသောအခါ စာလုံးကြီးဖြင့် ရေးသားသည်။ သာဓကအားဖြင့် Prophet Muhammad အကုပုတ္တိရေးရာများပါ ရေးသားချက်အရ မိုဟာမက်သည် သက္ကရာဇ် ၅၇၀ တွင် မက္ကာမြို့၌မွေးဖွားပြီး သက္ကရာဇ် ၆၃၂တွင် မေဒီနာမြို့၌ ကွယ်လွန်သည်။ နှစ်မြို့စလုံးမှာ ဆော်ဒီ အာရေးဗီးယားနိုင်ငံတွင် ရှိသည်။ Mullah : အဆင့်နိမ့်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်အတွက် ရိုးဟိုက်ဝေါ ဟာရဖြစ်သည်။ နာမည်တစ်ခုပါရှေ့တွင် စာလုံးကြီးဖြင့် ရေးသည်။

Muslim ။ ။ မိုဟာမက်၏နောက်လိုက်နှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာကိုယုံကြည်ကိုးကွယ်မှုကို ဆိုလို သည်။ မွတ်စလင်သည် နာမ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး အစ္စလာမ်ကိုယုံကြည်မှု သို့မဟုတ် အစ္စလာမ်ကမ္ဘာ ဟုရည်ညွှန်းသည်။ Islamic faith, Islamic World ဟု နာမဝိသေသန (Islam ဖြည့်ပါ) Islamic ကို ဆိုလိုသည်။

Niqab — မွတ်စလင်အမျိုးသမီးတို့ ဝတ်ဆင်သော ခြုံလွှာတစ်ခုဖြစ်သည်။ မျက်လုံးမှ လွဲ၍ မျက်နှာ အားလုံးကို ဖုံးထားသည်။ (aloeye, burqa နှင့် hijab ကိုကြည့်ပါ) Pagan : :ယေဘုယျအားဖြင့် ဂျူး ဘာသာ၊ ခရစ်ယာန်ဘာသာ သို့မဟုတ် အစ္စလာမ်ဘာသာတို့ဟာ ဘုရားသခင်ကို အသိအမှတ်မပြု သော ပုဂ္ဂိုလ်ဟု ဆိုလိုပြီး၎င်းသည် ဘုရားအများရှိသော ဘာသာတစ်ခုကို ကိုးကွယ်သူလည်းဖြစ် သည်။ Pagen (ပေးဂန်) အများအပြားသည် ဖြေပြီးအခြေပြ သို့မဟုတ် သဘာဝဘာသာတရားကို ကိုးကွယ်သူဖြစ်သည်။

Prophet —မြင့်မြတ်သော အရာများ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသူ သို့မဟုတ် ဘုရားသခင်ထံသူတို့ တိုက်ရိုက်ရရှိသော သတင်းကောင်းကိုပြောဆိုသူ တမန်တော်ကိုရည်ညွှန်းသည်။ ဂျူးဘာသာ၊ ခရစ် ယာန် ဘာသာနှင့် အစ္စလာမ်ဘာသာ အားလုံးတွင် တမန်တော်များ အဖြစ်အသိအမှတ်ပြုထောက် ခံသော ပုဂ္ဂိုလ်အချို့ရှိသည်။

qurawwali (ကူဝါလီ) - ဆူဖီအစ္စလာမ်ရိုးရာဝတ်ပြုသူ သီချင်းများကို ဆိုလိုသည်။ စာလုံးကြီးနဲ့ မရေးပါ။

Quran (ကူရန် ဟု အသံထွက်) အစ္စလာမ်ဘာသာဖြင့် x x x x x။ သက္ကရာဇ် ၆၁၀ မှစ၍ ၆၃၂ ခုနှစ်အလယ်အထိ ရာမာဒန်နီဥပုသ်လ အတွင်းဘုရားသခင်က Angel Gabriel မှတဆင့် မိုဟာမက်ကိုနတ်တိုက်ချပေးသော စကားများ ဖြစ်သည်ဟု မွတ်စလင်များက ယုံကြည်ကြသည်။ ကူရန် ကျမ်းတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် ဥပဒေများအပြင် ကောင်းကင်ဘုံနှင့် ငရဲအကြောင်းထုတ်ဖော် ပြောပြချက်များ ကမ္ဘာ၏နိဂုံးနှင့် ပတ်သက်သော သတိပေးချက်များပါဝင်သည်။ ထို့အပြင် ဟီဘရူးနှင့် ခရစ်ယာန်ဓမ္မစာများတွင်တွေ့ရသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏လမ်းများလည်း ပါဝင်သည်။ သို့သော်လည်း ကူရန်ကျမ်းက တိုးမြှင့်ရေးသားချက်များပါ နေရာကို အစားထိုးယူသည်ဟု မွတ်စလင်များက ယုံကြည် သည်။ Qurran သည်ပိုမိုနှစ်သက်ခံရသော စာလုံးပေါင်းဖြစ်ပြီး ရည်ညွှန်းချက်အားလုံး အတွက် အက္ခရာစာလုံးကို အကြီးဖြင့်ပေါင်းသည်။

Ramadan —ရာမာဒန် အစ္စလာမ်၏ မြင့်မြတ်လဖြစ်ပြီး ထိုကာလအတွင်း မွတ်စလင်များ နေထွက်မှ နေဝင်ဥပုသ် စောင့်ကြသည်။ရာမာဒန်သည် အလ္လာအရှင်မြတ်က မက္ကာရှိ မိုဟာမက်အား ကူရန်ကျမ်းစာသင်ပြပေးရန် Angel Gabriel ကိုစေလွှတ်သောနေ့ကို အထိမ်းအမှတ်ကာလဖြစ် သည်ဟု မွတ်စလင် တို့က ယုံကြည်ကြသည်။ ရာမာဒန် ဥပုသ်လအဆုံးတွင် အီးဒ်အယ်လ်ဖတ် အာပွဲပြုလုပ်သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာသည် လကိုအခြေခံသော ပြက္ခဒိန်ကိုသုံး၍ ရာမာဒန်လမှာ တစ်နှစ်နှင့် တစ်နှစ်မတူပေ။

Salat —အစ္စလာမ်ဘာသာမဏ္ဍိုင်ကြီး ငါးခုအနက် ဒုတိယမြောက် မဏ္ဍိုင်ကိုဖြည့်ဆည်းရန် မွတ်စလင်များသည် တစ်နေ့ငါးကြိမ်ဝတ်ပြုရမည်ဟု ပြဋ္ဌာန်းချက် Satan ဟီဘရူးသမ္မာကျမ်းတွင် အစာတန် (စေတန်) ကိုဘုရားသခင်က လူသားကို စမ်းသပ်ရန် အသုံးပြုသော အိန်ဂျယ် တစ်ပါးဖြစ်သည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ဓမ္မသစ်ကျမ်းတွင် စေတန်သည် ကျဆုံးသော အိန်ဂျယ်နတ် တစ်ပါးဖြစ်ပြီး အစွန်းကုန်ဆိုးဝါးကာဘုရားသခင်နှင့် လူသားတို့၏ရန်သူဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်ဘာသာ တွင် စေတန်သည် အိန်ဂျယ်ထက်နိမ့်သောနတ်တို့၏ အကြီးအကဲဖြစ်ပြီး လူသားတို့၏ အရည်အချင်း များ မြင့်မားမှုကို လက်ခံရန် ငြင်းဆိုခြင်းဖြင့် ဘုရားသခင်ကို ဒေါသထွက်စေပြီးနောက် မဟုတ်တော့ ပေ ရည်ညွှန်းမှုအားလုံးစာလုံးကြီးဖြစ်ပြီး devil ကို အမြဲတမ်းအသေးဖြင့် ပေါင်းသည်။

Shahedar —ဘုရားသခင်အပေါ်ယုံကြည်လာပြီး ဝန်ခံခြင်းကိုဆိုလိုသည် ရှာဟာဒါသည် အစ္စလာမ် ဘာသာ၏ မဏ္ဍိုင်ကြီးငါးခုတွင် ပထမဆုံးဖြစ်သည်။

Sharie (ရှာရီယာ) — အစ္စလာမ်ဘာသာရေးဥပဒေဖြစ်သည်။ အချို့နိုင်ငံများက ၎င်းတို့၏ တရားစီရင်ရေး စနစ်ကိုရှာရီယာပေါ်တွင် အခြေပြုသည်။ ၎င်းတို့၏ဥပဒေပြုအမတ်များက ကူရမ်၊ ဟာဒီးသ်နှင့် ကဒ်အရင်းမြတ်များပေါ် အခြေပြု၍ ဥပဒေစည်းမျဉ်းများကို ရေးဆွဲကြသည်။

Sheik — ခရစ်ယာန်ဘာသာရေးခေါင်းဆောင်တစ်ဦးက Rev ကိုအသုံးပြုသကဲ့သို့ အစ္စလာမ်ဘာသာရေး အများစုကလည်း ဘွဲ့အမည်အတွက် ရိုတ်ကိုသုံးသည်။ ရိုတ်ကိုလောက် သီးသန့်ဘွဲ့တစ်ခုဖြင့်လည်း အသုံးပြုသေးသည်။ အမည်တစ်ပါရှေ့တွင် စာလုံးကြီးသုံးသည်။

Shiism, Shiite — Shiism သည်အစ္စလာမ်ဂိုဏ်းကြီးနှစ်ခုအနက် ပိုမိုသေးငယ်သော ဂိုဏ်းပါအမည်ဖြစ်သည်။ တမန်တော်မိုဟာမက်ကွယ်လွန်ပြီးနောက် အစ္စလာမ်ဘာသာကိုမည်သူဦးဆောင်မည် ဆိုသည်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ဂိုဏ်းကွဲရာမှ ရှီးဟိုက်ဂိုဏ်းပေါ်ထွန်းလာသည်။ ရှီးဟိုက်ဂိုဏ်းသည် မိုဟာမက်၏ ဝမ်းကွဲနှင့် သားမက်ဖြစ်သူ အလီအီဘင်အဘီတာလစ် (Ali Ibn Abi Talib)ကို အဓိကကြည်ညိုပြီး ၎င်းပါ နောက် လိုက်များကို ရှီးဟိုက်များဟု ခေါ်သည်။ ကိုးကားမှုတစ်ခုသို့မဟုတ် အမည်တစ်ခုပါ အစိတ်အပိုင်းမဟုတ်လျှင် Shi'ahအစား Shiite ကိုသာသုံးပါ။ အသုံးပြုမှုအားလုံး စာလုံးကြီးကိုသာ သုံးပါ။

Skullcup — အချို့သော ဘာသာရေးအစဉ်အလာကွဲများတွင် အထူးသဖြင့် အမျိုးသားများဝတ်ဆင်သော ဦးခေါင်းနှင့် အံဝင်ဝှင်ကျသေးငယ်သော ဦးထုတ်ပျော့ဖြစ်သည်။ ဂျူးများဝတ်ဆင်သော ယင်းသို့ဦးထုတ်ပျော့ကို Yarmulke၊ ရိုမင်ကတ်သလစ်များ ဝတ်ဆင်သော ဦးထုတ်ပျော့ကို Zucchetto နှင့် မွတ်စလင်များက ၎င်းကို Kufi ဟုခေါ်သည်။

Sufism (ဆူးဖီးအစ်ဇင်း) ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံးမှ မွတ်စလင်များနှင့် ယုံကြည်သော ထူးခြားသော အစ္စလာမ် အစဉ်အလာတရား၊

Sunni (ဆူနီဟု အသံထွက်) — အစ္စလာမ်ဂိုဏ်းနှစ်ခုတွင် ပိုကြီးသည့်ဂိုဏ်းဖြစ်ပြီး မွတ်စလင်အားလုံး၏ ၈၅ ရာခိုင်နှုန်းထိရှိသည်။ အများကိန်းသဏ္ဍာန်မှာ Sunnis ဖြစ်သည်။

Tawhid — (တောဟီးဒ်ဟု အသံထွက်)။ ဘုရားသခင်၏ တစ်သားတည်းဖြစ်မှု၊ ညီညွတ်မှုကို ဖော်ညွှန်းသော သဘောတရားဖြစ်သည်။ ယင်းမှာ အစ္စလာမ်၏ အခြေခံဖြစ်သည်။

Ummah (အွမ်းမား) — ကမ္ဘာတစ်ဝန်းရှိ မွတ်စလင်အစိတ်အပိုင်း

Wahhabism— ကူရမ်ကျမ်း၏ တိကျသောအဓိပ္ပါယ်ရည်ရွယ်ချက်အတိုင်းလိုက်နာသော ဆော်ဒီအာရေးဗီးယားနှင့် ကာတာနိုင်ငံတို့ရှိ အစ္စလာမ်ဘာသာဝင်များ၏ ရိုးရှင်း၍ အကျင့်စာရိတ္တတင်းကျပ်သော ပုံစံတစ်ခုဖြစ်သည်။ အနောက်နိုင်ငံရှိ လူအများစုမှာ ၉/၁၁ တိုက်ခိုက်မှုမခံရချိန်အထိ

Wahhabism အပေါ်မသိခဲ့ပေ။ တိုက်ခိုက်မှုကို စီစဉ်ခဲ့သော အကြမ်းဖက်ဝါဒီ အိုဆာမာဘင်လာဒင် သည် Wahhabi တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ရေနံကြွယ်ဝသော ဆော်ဒီတော်ဝင်မိသားစုက ၎င်းဝါဒအတွက် ငွေကြေးများပံ့ပိုးရာမှ ၁၉၇၀ပြည့်လွန်နှစ်များကလည်း Wahhabism ဝါဒများ လျှင်မြန်စွာပျံ့နှံ့ခဲ့သည်။ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို အတင်းအကျပ်လိုက်နာစေပြီး အစ္စလာမ်ဝါဒအခြေခံသော အစဉ်အလာများကို လိုက်နာသူများအား ဝေဖန်သဖြင့် ၎င်းဝါဒကို ဆွန်နီအစ္စလာမ်၏ အစွန်းရောက်ဝါဒီပုံစံတစ်ခုအဖြစ် ယူဆကြသည်။ Wahhabism ကိုလိုက်နာသူအား Wahhabi ဟုခေါ်သည်။

Wudu (ဝူးဒူး) —အစ္စလာမ်ဘာသာတွင် ဘာသာရေးဆောင်ရွက်မှု လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ခြေလက် များ နားနှင့် ခံတွင်းတို့ကို ရေဖြင့် သန့်ရှင်းရသည်။ ယင်းသို့ပြုလုပ်ခြင်းမှာ ဝိညာဉ်သန့်ရှင်းမှုကို သင်္ကေတပြုသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် မွတ်ဆလင်တစ်ဦး တစ်နေ့ငါးကြိမ်ဝတ်ပြု၍ မသွားမီ ဆောင်ရွက်ရ သည်။ (ablution ကိုကြည့်ပါ)

Zakat —အစ္စလာမ်၏မဏ္ဍိုင်ငါးခုထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ အစ္စလာမ်ဂိုဏ်းခွဲအားလုံး အဆိုပါအခြေခံအချက်အလက်များကို လက်ခံသည်။ ယင်းတို့က မွတ်ဆလင်များ ဘုရားသခင်သည် ဆက်သွယ်ရာတွင် ၎င်းတို့၏ပုဂ္ဂိုလ်ကဘဝများကို လမ်းညွှန်ပေးသည်။ Zakat မှာ တတိယမြောက်မဏ္ဍိုင်ဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲ သားများကို လှူဒါန်းခြင်းဖြစ်သည်။